

Lovforslag nr. L 262. Fremsat den 30. marts 2000 af trafikministeren (Jacob Buksti)

Forslag

til

Lov om ændring af færdselsloven

(Bødefastsættelse)

§ 1

I færdselsloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 783 af 15. oktober 1999, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 118 indsættes før overskriften til § 119:

»§ 118 a. Bøder for overtrædelse af denne lov og for overtrædelse af forskrifter, der udstedes i medfør af loven, udmåles til beløb, der er delelige med 500 kr., jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Bøder til personer med særlig lav indtægt kan udmåles til beløb, der ikke er delelige med 500 kr. Sådanne bøder kan dog ikke fastsættes til beløb under 300 kr.

Stk. 3. Har nogen ved én eller flere handlinger begået flere overtrædelser af denne lov eller forskrifter fastsat i medfør heraf, og medfører overtrædelserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestrafen for hver overtrædelse. Har nogen ved én eller flere handlinger overtrådt denne lov eller forskrifter udstedt i medfør af denne lov og én eller flere andre love, og medfører overtræ-

delserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestrafen for hver overtrædelse af denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf og bødestrafen for overtrædelser af den eller de andre love.

Stk. 4. Har nogen ved én eller flere handlinger begået flere overtrædelser af denne lov eller forskrifter fastsat i medfør heraf, og medfører én af overtrædelserne idømmelse af frihedsstraf, mens en anden medfører idømmelse af bøde, idømmer retten en bøde ved siden af frihedsstraffen. Det samme gælder, såfremt nogen ved én eller flere handlinger har overtrådt denne lov eller forskrifter udstedt i medfør af denne lov og én eller flere andre love, og overtrædelser af denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf medfører bødestraf, og overtrædelser af den eller de andre love medfører frihedsstraf.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 3 og 4 kan fraviges, når særlige grunde taler herfor.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. september 2000.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Ved lovforslaget foreslås en nyordning og forenkling af bødefastsættelsen på færdselslovens område.

Forslaget skal ses på baggrund af, at det skønnes, at de nuværende bøder på en række områder, henset til den generelt stigende velstand, der har været i Danmark gennem de seneste 10 år, samt prisudviklingen er så lave, at de ikke kan antages at have nogen nævneværdig indvirkning på trafikanternes adfærd. Hensynet til straffens præventive effekt taler for, at der sker en nyordning af bødefastsættelsen på færdselslovens område.

Bødefastsættelsen på færdselslovens område er i høj grad baseret på standardbødetakster. Disse fremgår af Rigsadvokatens vejledning om bødetakster i politisager (bødekatologet), og der tages derfor ved udmålingen af bøden kun i mindre omfang hensyn til de konkrete omstændigheder ved overtrædelser og gerningsmandens personlige forhold. Endvidere er færdselslovsområdet kendetegnet ved, at der set i forhold til overtrædelser af anden særlovgivning er tale om et meget betydeligt antal lovovertrædelser. I 1998 blev der således udstedt ca. 250.000 bøder i forbindelse med færdselslovsovertrædelser. Endelig afgøres langt de fleste overtrædelser af færdselsloven administrativt (ved bødeforlæg) og bliver derfor ikke forelagt domstolene. Disse tre forhold taler for, at der – særligt på færdselslovsområdet – er behov for klare og enkle regler, der sikrer, at borgere bliver behandlet ensartet overalt i landet, og at administrationen er let håndterlig.

Der stilles derfor forslag om en forenkling og nyordning af bødefastsættelsen på færdselslovens område.

Den foreslåede ordning vil medføre forhøjelse af de mindre bøder, således at en bødes minimum som udgangspunkt vil være 500 kr. Der foreslås endvidere en reduktion i antallet af mulige bødestørrelser (bødepositioner) med mulighed for at fravige bødepositionerne ved udmåling af nedsatte bøder til personer med

særlig lav indtægt, samt indførelse af en ordning, der bl.a. indebærer, at bøder for flere samtidige overtrædelser af færdselslovgivningen sammenlægges uden reduktion (absolut kumulation).

Baggrunden for de foreslåede bestemmelser er Rigsadvokatens redegørelse af 9. februar 2000 om en nyordning og forenkling af bødefastsættelsen på færdselslovens område.

Forslaget er samtidig et led i udmøntningen af færråsaftalen for politiet for perioden 2000-2003, der blev indgået som led i aftalen om finansloven for år 2000.

2. Hovedpunkter i forslaget

Det foreslås, at det i en ny § 118 a bestemmes, at bøder for overtrædelse af færdselslovgivningen skal fastsættes til beløb, der er delelige med 500 kr. Dette indebærer, at der fastlægges en minimumsstørrelse på 500 kr., og at intervallet imellem de enkelte bødepositioner bliver 500 kr. Der bliver dermed væsentligt færre bødepositioner, end der er i dag.

Som en modifikation hertil foreslås det, at bøder til personer med særlig lav indtægt kan udmåles til beløb, der ikke er delelige med 500 kr., og at der for bøder til denne personkreds gælder et bødeminimum på 300 kr. Forslaget berører ikke i øvrigt den gældende praksis med hensyn til nedsættelse af færdselslovsbøder til personer med særlig lav indtægt, jf. nedenfor under pkt. 5.2.

Endvidere foreslås det, at der som udgangspunkt sker en absolut kumulation af bøderne, således at der ved overtrædelser af færdselsloven i alle tilfælde udmåles den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, uanset om overtrædelserne begås ved én eller flere handlinger, og uanset om pådømmelsen sker ved én eller flere sager. Endvidere foreslås det, at denne ordning også omfatter tilfælde, hvor én eller flere færdselslovsovertrædelser, der medfører bødestraf, pådømmes sammen med overtrædelser af andre særlove eller af straffeloven, og uanset om overtrædelser af disse love medfører frihedsstraf.

Da en regel om absolut kumulation ikke i alle tilfælde vil føre til et rimeligt resultat, foreslås det, at der

bliver adgang til at fravige denne hovedregel, når særlige grunde taler herfor.

3. Gældende ret

I henhold til færdselslovens bestemmelser i §§ 117 og 118 er straffen som udgangspunkt bøde eller en skærpet bøde for overtrædelse af en række bestemmelser i færdselsloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf om bl.a. kørsel i sygdomssvækket tilstand og spirituskørsel, hastighedsgrænser, færdselsregler og særlige regler for gående og kørende, herunder standsning og parkering, signaler og tegn, lygteføring, førerret, krav til køretøjers indretning og udstyr, registreringspligt, sikkerhedsseler og styrthjelme, køre- og hviletid m.m. Straffen kan stige til hæfte eller fængsel indtil 1 år i visse tilfælde af spiritus- eller promillekørsel, bl.a. afhængig af hvor høj promillen er, om der er tale om tidligere overtrædelser af bestemmelserne herom, eller om der i forbindelse med kørslen også er sket andre overtrædelser af færdselslovens bestemmelser f.eks. om gældende hastighedsgrænser.

3.1. Bødetakster

Udmåling af bøder efter færdselsloven er i et vist omfang nærmere beskrevet i forarbejderne til de enkelte bestemmelser. Som eksempler kan nævnes, at udgangspunktet for størrelsen af straffen for spiritus- og promillekørsel og kørsel uden at have erhvervet kørekort er udførligt angivet i bemærkningerne til lovforslagene.

Derudover gælder de almindelige strafudmålingsregler i straffeloven for straffastsættelsen ved færdselslovsovertrædelser, herunder straffelovens § 80.

Af denne bestemmelse fremgår, at der ved straffens udmåling skal tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed og til oplysninger om gerningsmandens person, herunder om hans almindelige personlige og sociale forhold, hans forhold før og efter gerningen samt hans bevaeggrunde til denne.

Endvidere gælder straffelovens § 51, stk. 3, hvoraf fremgår, at der ved fastsættelsen af sumbøder »inden for de grænser, som hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder tilsteder«, skal tages »særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne og til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse«.

Rigsadvokatens bodekatalog danner grundlag for bødeforlæg, som anklagemyndigheden og politiet udarbejder. I bodekataloget er der fastsat vejledende takster for bødesterrelser vedrørende blandt andet færdselslovsovertrædelser, som er baseret på domspraksis.

Rigsadvokatens bodekatalog og de øvrige administrative vejledninger indeholder takster, der spænder

fra 150 kr. til 6.800 kr., og der er ca. 20 forskellige takster. I niveauet fra 150 kr. til 1.500 kr. er der 14 forskellige takster, heraf er 6 takster under 500 kr. Bødetaksterne er således meget differentierede. Som eksempel herpå kan nævnes overtrædelse af færdselslovens bestemmelser om køretøjers indretning og udstyr m.v. En uvirksom håndbremse straffes med en bøde på 300 kr., et uvirksomt horn med en bøde på 400 kr. og montering af et flertonet horn med en bøde på 450 kr. Som et andet eksempel kan nævnes reglerne om kørekort. Her straffes undladelse af at medbringe kørekort med en bøde på 150 kr., undladelse af at forny kørekort med en bøde på 300 kr. og nægtelse af at fremvise kørekort med en bøde på 250 kr.

3.2. Nedsættelsesgrunde

Som nævnt ovenfor skal der efter straffelovens § 51, stk. 3, ved fastsættelsen af sumbøder tages særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne og til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse. Denne bestemmelse benyttes i praksis til at nedsætte bødesterrelserne i de tilfælde, hvor den sigtedes indtægt- og formueforhold taler herfor.

Af Rigsadvokatens bodekatalog fremgår, at bøder til sigtede med særlig lav indtægt nedsættes til det halve, dog ikke mindre end 250 kr. En halvering vil navnlig kunne komme på tale for unge under uddannelse, pensionister og personer, der modtager ikke-tilbagebetalingspligtig kontanthjælp efter bistandsloven (nu lov om aktiv socialpolitik). For personer under 18 år, der er helt uden indtægt, f.eks. skolebørn, nedsættes bodebeløbet ligeledes til det halve, dog ikke mindre end 150 kr.

De normale bødetakster kan også i andre tilfælde nedsættes på grund af sigtedes dårlige betalingsevne. Nedsættelse vil i så fald ske til et afrundet beløb på omkring 2/3 af normalbøden, dog ikke under 250 kr.

3.3. Bødefastsættelsen ved flere overtrædelser (kumulation)

Såfremt en person har begået flere overtrædelser af færdselsloven eller af færdselsloven og andre love, afgøres det efter nugældende praksis ved en konkret vurdering, om en samlet bødestraf for flere overtrædelser bør fastsættes ved sammenlægning af de normale bøder for hver overtrædelse eller som et mindre beløb. Denne praksis er fastsat af domstolene.

Den almindelige regel om fastsættelse af straffen ved samtidig pådømmelse af flere lovovertrædelser findes i straffelovens § 88. Af § 88, stk. 1, fremgår, at der i disse tilfælde fastsættes en fælles straf inden for den foreskrevne strafferamme eller, hvis der er tale om flere strafferammer, den strengeste af disse. Under

særdeles skærpende omstændigheder kan straffen overstige den højeste strafamme med indtil det halve.

Medfører en af lovovertrædelserne frihedsstraf og en anden bødestraf, kan retten i stedet for en fælles frihedsstraf vælge at idømme en bøde ved siden af frihedsstraffen, jf. § 88, stk. 3. Medfører en af lovovertrædelserne dagbod, en anden af dem bødestraf af anden art, fastsætter retten en fællesstraf af dagbod, medmindre det efter omstændighederne skønnes rettest at fastsætte straf for hver overtrædelse for sig, jf. § 88, stk. 4. Findes nogen, som allerede er dømt til straf, yderligere skyldig i en forud for dommen begået strafbar handling, bliver en tillægsstraf at idømme, for så vidt samtidig påkendelse ville have medført forhøjelse af straffen, jf. § 89.

3.4. Gentagelsesvirkning

Af Rigsadvokatens bødekatolog fremgår, at bødetakster på 1.000 kr. og derover er forbundet med gentagelsesvirkning, hvis der ikke er anført andet i bødekatologets specielle del. Dette betyder også, at der ikke er knyttet gentagelsesvirkning til bøder på under 1.000 kr., hvis det ikke udtrykkeligt fremgår af bødekatologets specielle del. Gentagelsesvirkningens tidsmæssige udtrækning er som hovedregel begrænset til 2 år.

Rigsadvokaten har på baggrund af tilkendegivelser i lovforarbejder eller på andet grundlag udstedt retningslinier om forhøjede bøder i gentagelsestilfælde for en række færdselslovsovertrædelser. Som eksempel herpå kan nævnes Rigsadvokaten Informerer nr. 11/1999 om bødestørrelsen i gentagelsestilfælde ved overtrædelse af reglerne om installation og plombering af hastighedsbegrænsere i lastbiler og busser og overtrædelse af reglerne om overlæs og akseltryk.

Ud over de tilfælde, hvor Rigsadvokaten direkte har udstedt retningslinier, kan der ikke anvises bødestørrelser i gentagelsestilfælde. Dette har medført, at der i de forskellige politikredse er en forskellig praksis. I nogle politikredse forhøjes bøderne sjældent i gentagelsestilfælde, hvorimod bøden for eksempelvis hastighedsovertrædelser i nogle politikredse forhøjes med 50 pct. og i andre med 25 pct.

4. Rigsadvokatens redegørelse

Rigsadvokaten har den 9. februar 2000 afleveret en redegørelse om en nyordning og forenkling af bødefastsættelsen på færdselslovens område. Redegørelsen er uden bilag optaget i lovforslaget som bilag 2.

I denne konkluderer Rigsadvokaten, at der særligt på færdselslovsområdet er behov for en nyordning og forenkling af bødestraffene. Det foreslås derfor, at der

sker en generel forhøjelse af de mindre bøder, således at der som udgangspunkt ikke udstedes bøder på under 500 kr. for overtrædelse af færdselsloven, og at der sker en væsentlig reduktion af antallet af bødepositioner, således at bøder for overtrædelse af færdselsloven generelt fastsættes til beløb, der er delelige med 500 kr. Reduktionen sker ved, at de gældende satser som udgangspunkt hæves (rundes op) til nærmeste beløb deleligt med 500 kr.

Endvidere foreslås det, at den gældende ordning om nedsættelse af bøder til personer med dårlig betalings-ejne ophæves, dog således, at der stadig vil ske en nedsættelse af bøder til unge under 18 år.

Derudover foreslås det, at der indføres en ordning, således at der ved overtrædelser af færdselsloven i alle tilfælde udmåles den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, uanset om overtrædelserne begås ved én eller flere handlinger, og uanset om pådømmelsen sker ved én eller flere sager. Ordningen bør også omfatte tilfælde, hvor én eller flere færdselslovsovertrædelser, der medfører bødestraf, pådømmes sammen med overtrædelser af andre særlove eller af straffeloven, og uanset om overtrædelser af disse love medfører frihedsstraf.

Endelig foreslås der en ændring af praksis med hensyn til bødestørrelsen i tilfælde af gentagelse, således at der alene udmåles en skærpet bøde i gentagelsestilfælde, hvis der enten ved lovgivning eller administrative retningslinier er fastsat bestemmelser herom.

Rigsadvokaten konkluderer, at der er tale om så væsentlige ændringer i forhold til gældende retspraksis, at det ikke kan forventes, at ændringerne kan gennemføres ved en ændret påtalepraksis fra anklagemyndighedens side. Ændringerne bør derfor gennemføres ved lovgivning.

Dog anføres det, at den foreslåede ændring vedrørende gentagelsesvirkning næppe forudsætter en lovændring, men vil kunne gennemføres ved fastsættelsen af de administrative retningslinjer, som skal udsendes af Rigsadvokaten.

5. Trafikministeriets overvejelser

Trafikministeriet har nærmere overvejet de tilkendegivelser og forslag til ændring af færdselslovens bestemmelser om bødefastsættelse, som Rigsadvokaten er fremkommet med i sin redegørelse, ligesom Trafikministeriet har overvejet de tilkendegivelser, der er indkommet i forbindelse med høringerne over Rigsadvokatens redegørelse og lovforslaget.

Det er opfattelsen, at en effektiv håndhævelse af færdselslovens bestemmelser, herunder forskrifter udstedt i medfør heraf, i høj grad er afhængig af trafikant-

ternes opfattelse af risikoen for at blive grebet i en overtrædelse.

5.1. Bødetakster

Det er Trafikministeriets vurdering, at de bøder, der udstedes i forbindelse med overtrædelser af lovgivningens bestemmelser, ikke bør være så beskedne, at de mere opfattes som en formalitet end som en misbilligelse, og dermed ikke har den ønskede præventive virkning.

En bøde bør på den anden side heller ikke have en sådan størrelse, at den sigtede som følge af sine indkomstforhold ikke kan betale den. Det vil således være betænkeligt, hvis bødestørrelsen fører til, at mange ikke er i stand til at betale bøderne.

Prisudviklingen og den generelt stigende velstand, der har været i Danmark siden udsendelsen af Rigsadvokatens bødekatalog i 1991, medfører, at bødebeløb på 150 kr.-400 kr. kan opfattes som symbolske og dermed ikke har en egentlig præventiv effekt. En bøde på 200 kr. for ikke at have spændt sikkerhedsselen eller for ikke at anvende lys på cykel er således næppe det, der bevirker, at trafikanterne ændrer deres adfærd.

I disse tilfælde udsætter trafikanterne primært sig selv for fare, men den lovstridige adfærd kan også have konsekvenser for de øvrige trafikanter. Der kan f.eks. være tale om trafikanter, der måske kommer til skade, fordi de forsøger at undvige et sammenstød med en cyklist, der blev set alt for sent på grund af manglende lys på cyklen. Derudover kan der være tale om mere indirekte konsekvenser i form af de betydelige omkostninger, som personskader i trafikken medfører for samfundet i form af bl.a. hospitalsudgifter, genoptræning, tabte arbejdsår m.v.

Det vurderes, at hensynet til straffens præventive effekt taler for, at mindstebeløbene for overtrædelse af færdselsloven hæves væsentligt. Den regulerede afgift for overtrædelse af visse af færdselslovens standsning- og parkeringsregler udgør pr. 1. januar 2000 480 kr. Kontrolafgiften for kørsel uden billet i et S-tog udgør 500 kr. Det forekommer rimeligt, at bøder for overtrædelser af færdselslovgivningen ikke ligger lavere end disse afgifter.

Der bør på den baggrund som udgangspunkt ikke udstedes bøder for overtrædelse af færdselslovgivningen på under 500 kr.

Endvidere finder Trafikministeriet det hensigtsmæssigt, at bøder udmåles i beløb, der er delelige med 500, idet det vil betyde, at der vil komme væsentlig færre bødepositioner, end der er i dag.

Trafikministeriet kan tiltræde, at reduktionen af bødepositioner gennemføres på den af Rigsadvokaten

foreslåede måde, dvs. ved at bøder, der i dag ligger under 500 kr., hæves til 500 kr., bøder på over 500 kr., men under 1.000 kr. hæves som udgangspunkt til 1.000 kr. og så fremdeles.

Der henvises til forslaget til ny § 118 a, stk. 1, og til bemærkningerne til bestemmelsen nedenfor.

5.2. Nedsættelsesgrunde

Som nævnt ovenfor har Rigsadvokaten foreslået, at den gældende ordning med hensyn til nedsættelse af bøder til personer med særlig lav indtægt ophæves, dog således at der fortsat skal ske en nedsættelse af bøder til unge under 18 år.

Den nugældende praksis har i væsentlig grad karakter af en automatisk nedsættelse for personer, der tilhører nærmere angivne grupper, uden at der foretages en reel vurdering af den enkeltes indtægtsforhold. I gruppen af pensionister er der således store forskelle mellem f.eks. en person, der alene modtager folkepension, og en person, der har store supplerende indtægter fra f.eks. private pensionsordninger og eventuelt en formue ved siden af. Der er ligeledes store indbyrdes forskelle i gruppen af studerende.

Disse forhold samt hensynet til en forenkling taler for, at man ændrer den nugældende praksis f.eks. på den måde, som Rigsadvokaten har foreslået.

På den anden side er det vigtigt, at bøder ikke har en sådan størrelse, at de bødefældte som følge af deres indtægtsforhold ikke vil være i stand til at betale bøderne. Endvidere gælder det, at bøder af samme størrelse alt andet lige er økonomisk mere byrdefulde for personer med meget lave indtægter end for økonomisk velstillede personer.

I en række hørings svar er der givet udtryk for betænkelighed ved at begrænse den gældende praksis i så vidt omfang, som Rigsadvokaten har foreslået.

På den baggrund finder Trafikministeriet, at der ikke på det foreliggende grundlag bør gennemføres ændringer ved lovgivning på dette punkt.

Trafikministeriet har herved bl.a. taget hensyn til, at forslaget til færre bødepositioner, jf. pkt. 5.1 ovenfor, vil føre til en vis forhøjelse af bøderne på færdselslovsområdet. Denne forhøjelse vil også få betydning for mindrebemidlede. En normalbøde, der i dag er på 800 kr., vil efter forslaget blive forhøjet til 1.000 kr. For den mindrebemidlede, der får bøden halveret, vil bøden således stige fra 400 kr. til 500 kr. Hvis ordningen helt blev fjernet, ville bøden for den mindrebemidlede stige fra 400 kr. i dag til 1.000 kr., dvs. en stigning på 600 kr., mens den for andre kun ville stige med 200 kr. (fra 800 til 1.000 kr.).

Der stilles således ikke forslag om særlige regler til en nyordning på dette punkt. Dette er imidlertid efter Trafikministeriets opfattelse ikke til hinder for, at der kan ske en vis »opstramning« af praksis, således at der i videre omfang tages hensyn til den enkeltes reelle betalingsevne, og at der ikke uden videre udmåles en nedsat bøde til en person, blot fordi den pågældende f.eks. er pensionist.

5.3. Bødefastsættelsen ved flere overtrædelser (kumulation), og gentagelsesvirkning

Trafikministeriet finder, at en række hensyn taler for, at der som udgangspunkt indføres absolut kumulation i sager vedrørende overtrædelser af færdselslovgivningen, hvor der er spørgsmål om bøde. Det vurderes, at det svækker straffens præventive virkning, hvis en person, der foretager flere forskellige overtrædelser af færdselslovgivningen, som ellers præges af en udpræget takstmæssig strafudmåling, skal »slippe billigere« end en person, der får de forskellige overtrædelser pådømt hver for sig. Trafikministeriet kan videre som anført af Rigsadvokaten i redegørelsen tiltræde, at praktiske, administrative hensyn i forbindelse med samtidig verserende sager i flere politikredse og med hensyn til muligheden for at anvende bødetilkendegivelser på stedet taler for absolut kumulation. Dette er samtidig i overensstemmelse med de grundlæggende hensyn til lighed og forudsigelighed i strafforfølgningen.

Det foreslås derfor, at det indføres som almindelig regel, at der ved flere overtrædelser af færdselsloven som udgangspunkt udmåles den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, uanset om overtrædelserne begås ved én eller flere handlinger, og uanset om pådømmelsen sker ved én eller flere sager (absolut kumulation). Anvendes en nedsat bøde for personer med særlig lav indtægt, er det selvsagt den nedsatte bøde, der indgår i grundlaget for den absolutte kumulation.

Det forekommer rimeligt, at absolut kumulation på færdselslovens område ikke undlades, fordi den sigtede samtidig med overtrædelser eller overtrædelserne af færdselslovgivningen ligeledes har foretaget én eller flere overtrædelser af andre særlove eller af straffeloven. Derfor foreslås det, at den absolutte kumulation ved overtrædelser af færdselslovgivningen tillige finder anvendelse i sammenstød med overtrædelser af andre love. Der henvises til den foreslåede bestemmelse i § 118 a, stk. 3.

Tilsvarende bør gælde i tilfælde af, at en overtrædelse af færdselslovgivningen eller andre love medfører frihedsstraf samtidig med, at der er foretaget en

overtrædelse af færdselslovgivningen, der medfører bødestraf. Det har i praksis vist sig, at domstolene er meget tilbageholdende med at idømme tillæggsbøder i sådanne tilfælde. Også her forekommer det ikke rimeligt, at den pågældende skal »slippe gratis« for en overtrædelse. Der henvises til den foreslåede bestemmelse i § 118 a, stk. 4.

Trafikministeriet er imidlertid opmærksom på, at der vil kunne forekomme tilfælde, hvor en absolut kumulation af bøder vil medføre en meget høj bøde. I disse tilfælde vil domstolene og politiet kunne nedsætte disse, især hvis den sigtedes indkomstforhold gør det antageligt, at vedkommende næppe nogensinde vil være i stand til at betale bøden, ligesom der i konkrete tilfælde kan være behov for at nedsætte en kumuleret bøde, hvis den samlede størrelse i sig selv ikke forekommer rimelig. Der henvises til den foreslåede bestemmelse i § 118 a, stk. 5.

Indførelse af den foreslåede ordning medfører en generel forhøjelse af bødeniveauet for overtrædelse af færdselslovgivningen. Dette forhold samt hensynet til forudsigelighed og lighed i strafforfølgningen taler efter Trafikministeriets opfattelse for, at der udmåles en skærpet bøde i gentagelsestilfælde, hvis der enten ved lovgivning eller ved administrative retningslinjer, herunder Rigsadvokatens bødekatolog, er fastsat bestemmelser herom.

Som det fremgår, er den foreslåede udtrykkelige lovregulering, hvorefter der som hovedregel skal ske sammenlægning af de fulde normalbøder, dvs. uden »mængderabat« (absolut kumulation), begrænset til bøder på færdselslovsområdet. Lovforslaget aktualiserer imidlertid det mere generelle spørgsmål om principperne for udmåling af straf i tilfælde, hvor der foreligger flere overtrædelser af lovgivningen, og hvor der derfor er spørgsmål om, med hvilken vægt »normalstraffen« for hver enkelt overtrædelse skal indgå i den samlede straf. Justitsministeriet vil på den baggrund anmode Straffelovrådet om, at dette spørgsmål inddrages i rådets igangværende arbejde med en samlet vurdering af strafferammerne i straffeloven.

6. Administrative og økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Ved lovforslaget foreslås, at mindstetaksten for bøder på færdselslovsområdet fastsættes til 500 kr. Herudover foreslås, at intervallet mellem de enkelte bødepositioner bliver 500 kr. Forslaget indebærer således, at alle nuværende bødepositioner som udgangspunkt rundes op til nærmeste større bødeposition, der er delelig med 500. Det vil medføre en forøgelse af bødeprovenuet. Skønnet herom er behæftet med betydelig

usikkerhed, men merprovenuet antages at udgøre ca. 50 mio. kr. årligt.

Det foreslås endvidere, at bødestraffen for flere overtrædelser af færdselsloven sker ved sammenlægning af bøderne for hver overtrædelse (absolut kumulation). Det må antages, at princippet om absolut kumulation vil betyde en vis forøgelse af det nævnte forventede årlige merprovenu på ca. 50 mio. kr.

Skønnet over størrelsen af merprovenuet er behæftet med betydelig usikkerhed. På den ene side er det vanskeligt at vurdere forslagens effekt på udviklingen i antallet af bøder, herunder i hvilket omfang den foreslåede forhøjelse af bødetaksterne vil have en adfærdsregulerende effekt. På den anden side vil den effektive kontrolindsats fra politiets side kunne føre til at flere overtrædelser opdages.

I relation til lovforslagets hovedregel om absolut kumulation er det endvidere vanskeligt at vurdere, i hvilket omfang domstole og politi vil anvende lovforslagets § 118 a, stk. 5, til at fravige hovedreglen, og hvilken betydning dette vil have for bødeprovenuets størrelse.

Samlet vurderes det, at der ved gennemførelsen af lovforslaget, kombineret med provenuudviklingen i øvrigt på bødeområdet vil være et merprovenu fra bøder i størrelsesordenen 100 mio. kr. årligt.

Det årlige merprovenu for indeværende finansår afhænger af tidspunktet for lovforslagets ikrafttræden. Under forudsætning af at loven træder i kraft den 1.

september 2000 vurderes merprovenuet for indeværende finansår at udgøre i størrelsesordenen ca. 35 mio. kr.

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative eller økonomiske konsekvenser for kommuner og amtskommuner.

7. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

9. Forslagets miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget forventes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

11. Høring

Et lovudkast og Rigsadvokatens redegørelse har forinden fremsættelsen af dette lovforslag været sendt til høring hos de i bilag 3 nævnte myndigheder og organisationer.

12. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Forslaget om forøgelse af bødestørrelsen forventes at medføre et merprovenu på i størrelsesordenen 100 mio.kr. årligt.	Nej
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Nej
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Miljømæssige konsekvenser	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for borgerne	Nej	Nej
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Med forslaget til en ny § 118 a gennemføres en revision af bødefastsættelsen inden for færdselslovgivningen.

I henhold til de gældende bestemmelser i færdselslovens §§ 117 og 118 samt i tilhørende forskrifter er straffen for overtrædelse af en række af færdselslovgivningens bestemmelser bøder, herunder i visse tilfælde skærpede bøder. Endvidere vil der for spiritus- og promillekørsel under visse omstændigheder kunne udmåles straf i form af hæfte eller fængsel i op til 1 år. Den nærmere udmåling af bøder er ikke fastsat i bestemmelserne, ligesom der ikke er nogen mindstegrænse for udmåling af bøder.

Der er ved tidligere ændringer i færdselsloven sket en skærpelse af straffniveauet for blandt andet hastighedsovertrædelser, kørsel med overlæs og kørsel uden førerret, jf. herved bl.a. lov nr. 468 af 10. juni 1997 om ændring af færdselsloven og lov nr. 187 af 29. april 1999 om ændring af færdselsloven og godskørselsloven. Der er derimod ikke sket en tilsvarende skærpelse af bødestraffene for overtrædelse af færdselsloven i øvrigt.

I den foreslåede § 118 a, stk. 1, fastlægges en minimumsgrænse på 500 kr. for bøder for overtrædelser af færdselsloven eller forskrifter udstedt med hjemmel heri.

Endvidere foreslås det, at bøderne skal udmåles i beløb, der er delelige med 500 kr. Det vil betyde, at

der vil komme væsentlig færre bødepositioner, end der er i dag. Som eksempel kan nævnes, at der i dag er 14 takster i niveauet fra 150 – 1.500 kr., hvoraf de 6 takster er på under 500 kr. Fremover vil der således alene være 3 bødepositioner i niveauet fra 0 – 1.500 kr., nemlig 500, 1.000 og 1.500 kr.

Dermed vil bøder, der i dag ligger under 500 kr., blive hævet til 500 kr., bøder på over 500 kr., men under 1.000 kr., som udgangspunkt blive hævet til 1.000 kr. og så fremdeles. Det bemærkes i den forbindelse, at når bøden f.eks. i dag ligger på 600 kr., må det konkret vurderes, hvorvidt det af præventive og retssikkerhedsmæssige grunde vil være mest hensigtsmæssigt at hæve bødetaksten til 1.000 kr. eller sænke den til 500 kr. Det bemærkes samtidig, at det i sidste instans er domstolene, der fastsætter bødestørrelsen, idet bøder dog, bortset fra de i stk. 2 nævnte tilfælde, ikke kan udmåles til et beløb under 500 kr. og i øvrigt skal udmåles i beløb, der er delelige med 500.

Den foreslåede bestemmelse i § 118 a, stk. 2, giver mulighed for i visse tilfælde at fravige de bødepositioner, der følger af bestemmelsen i stk. 1. Bestemmelsen indebærer, at bøder til personer, der får udmålt en nedsat bøde (typisk det halve af normalbøden) som følge af, at de pågældende har en særlig lav indtægt, ikke nødvendigvis skal være på 500 kr. eller på beløb, der er delelige med 500 kr. Dog gælder der et bødeminimum på 300 kr. Er normalbøden efter stk. 1 f.eks. på 500 kr., kan bøden således nedsættes til 300 kr. Er normalbøden 1.500 kr. vil en nedsat bøde kunne fastsættes til 750 kr.

Bestemmelsen i stk. 2 har således alene til formål at sikre, at de faste bødepositioner efter stk. 1 på 500 kr., 1.000 kr., 1.500 kr. osv. ikke vil hindre en videreførelse af en ordning med nedsættelse af bøder (til f.eks. det halve) for personer med særlig lav indtægt. Bestemmelsen tilsigter ikke at regulere selve spørgsmålet om nedsættelse af bøder for denne personkreds. Der henvises herved til de almindelige bemærkninger, pkt. 5.2. Den foreslåede bestemmelse er således overvejende af teknisk karakter.

I bestemmelsens stk. 3 foreslås der indført en absolut kumulation af bøder i sager vedrørende overtrædelser af færdselslovgivningen. Det betyder, at der ved flere overtrædelser som almindelig regel udmåles den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, uanset om overtrædelserne begås ved én eller flere lejligheder eller pådømmes ved én eller flere sager. Den absolutte kumulation inden for færdselslovgivningens område vil ligeledes gælde i tilfælde, hvor én eller flere færdselslovsovertrædelser pådømmes sammen med overtrædelser af andre særlove eller af straffeloven.

I tilfælde, hvor der i medfør af straffelovens § 88, stk. 1, ved dom skal fastsættes en fællesstraf i form af bøde for en straffelovsovertrædelse og en færdselslovsovertrædelse, fastsætter retten efter straffelovens § 88, stk. 4, en fælles straf af dagbod. Straffen kan eventuelt i medfør af bestemmelsens 2. led fastsættes for hver overtrædelse for sig, således at der for overtrædelse af straffeloven fastsættes straf af dagbod og for overtrædelse af færdselsloven straf i form af en sunnbøde.

Samme overvejelser som i stk. 3 ligger til grund for det foreslåede stk. 4, hvorefter det foreslås, at der i tilfælde af, at en af overtrædelserne af færdselsloven eller andre love, medfører en frihedsstraf samtidig med, at der er foretaget en overtrædelse af færdselsloven, der medfører bødestraf, skal pålægges en bøde ved siden af frihedsstraffen.

Det skal bemærkes, at det alene er færdselslovsbøder, der er omfattet af princippet om absolut kumulation efter bestemmelserne i stk. 3 og 4. De foreslåede bestemmelser angår ikke fastsættelse af bøder uden for færdselslovens område. Ved flere samtidige overtrædelser af anden lovgivning, der medfører bødestraf, vil den samlede bøde for disse overtrædelser således kunne fastsættes uafhængigt af de foreslåede regler, hvorimod én eller flere samtidige bøder for overtrædelse af færdselslovgivningen vil skulle medtages fuldt ud ved bodeberegningen.

Da en regel om absolut kumulation ikke i alle tilfælde vil føre til et rimeligt resultat, foreslås det i § 118 a,

stk. 5, at bestemmelserne i stk. 3 og 4 kan fraviges, når særlige grunde taler for det. Dette vil eksempelvis kunne være tilfældet, såfremt en sammenlægning af de forskyldte normalbøder fører til en uforholdsmæssig høj samlet bøde, herunder henset til forseelsernes karakter. Bestemmelsen vil f.eks. også kunne finde anvendelse i tilfælde, hvor reglerne om absolut kumulation ville betyde, at der skulle idømmes en mindre tillægsbøde til en længere frihedsstraf. Det skal imidlertid fremhæves, at der som alt overvejende hovedregel skal anvendes absolut kumulation. Er der således tale om en kortere frihedsstraf (for f.eks. spirituskørsel, hærværk, vold), forudsættes det, at der idømmes en tillægsbøde, hvis der til samtidig påkendelse foreligger en overtrædelse af færdselsloven, der udløser en bødestraf af en vis størrelse.

Med indførelse af den foreslåede ordning vedrørende færdselslovsbøder bør der alene udmåles en skærpet bøde i gentagelsestilfælde, hvis der enten ved lovgivning eller ved administrative retningslinjer, herunder Rigsadvokatens bodekatalog, er fastsat bestemmelser herom. Det betyder, at den hidtidige praksis, hvorefter nogle politikredse udsteder skærpede bøder for blandt andet hastighedsovertrædelser i gentagelsestilfælde, ophører, indtil der eventuelt ved lovgivning eller administrative retningslinjer måtte blive fastsat bestemmelser om skærpede bøder i gentagelsestilfælde.

Det tilføjes, at anklagemyndigheden som hidtil vil kunne træffe bestemmelse om påtaleopgivelse i tilfælde, hvor sagens gennemførelse vil medføre vanskeligheder, omkostninger eller sagsbehandlingstider, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den straf, der kan forventes idømt, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3. Endvidere gælder samme lovs § 722, stk. 1, nr. 4, om tiltalefrafald i tilfælde, hvor straffelovens § 89 er anvendelig, og det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf vil blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning.

De foreslåede nye bestemmelser påvirker heller ikke anklagemyndighedens adgang til i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1, helt eller delvist at frafalde tiltale, og herunder eventuelt at meddele den tiltalte en advarsel, såfremt sagen efter brødens beskaffenhed findes egnet hertil.

Der henvises herudover til Rigsadvokatens redegørelse både for så vidt angår de generelle strafferetlige synspunkter, gennemgangen af gældende ret samt den nærmere baggrund for den foreslåede bestemmelses indhold.

Til § 2

Bestemmelsen fastlægger lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. september 2000.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I færdselsloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 783 af 15. oktober 1999, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 118 indsættes før overskriften til § 119:

»§ 118 a. Bøder for overtrædelse af denne lov og for overtrædelse af forskrifter, der udstedes i medfør af loven, udmåles til beløb, der er delelige med 500 kr., jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Bøder til personer med særlig lav indtægt kan udmåles til beløb, der ikke er delelige med 500 kr. Sådanne bøder kan dog ikke fastsættes til beløb under 300 kr.

Stk. 3. Har nogen ved én eller flere handlinger begået flere overtrædelser af denne lov eller forskrifter fastsat i medfør heraf, og medfører overtrædelserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestrafen for hver overtrædelse. Har nogen ved én eller flere handlinger overtrådt denne lov eller forskrifter udstedt i medfør af denne lov, og én eller flere andre love, og medfører overtrædelserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestrafen for hver overtrædelse af denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf og bødestrafen for overtrædelser af den eller de andre love.

Stk. 4. Har nogen ved én eller flere handlinger begået flere overtrædelser af denne lov eller forskrifter fastsat i medfør heraf og medfører én af overtrædelserne idømmelse af frihedsstraf, mens en anden medfører idømmelse af bøde, idømmer retten en bøde ved siden af frihedsstraffen. Det samme gælder, såfremt nogen ved én eller flere handlinger har overtrådt denne lov, eller forskrifter udstedt i medfør af denne lov, og én eller flere andre love, og overtrædelser af denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf medfører bødestraf, og overtrædelser af den eller de andre love medfører frihedsstraf.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 3 og 4 kan fraviges, når særlige grunde taler herfor.«.

*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 2**

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. september 2000.

Bilag 2

**RIGSADVOKATENS REDEGØRELSE
OM
EN NY ORDNING OG FORENKLING AF
BØDEFASTSÆTTELSEN PÅ**

- Uden bilag -

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	1
2.	Færdselslovensregler	3
2.1.	Færdselslovens nugældende bestemmelser om straf	3
2.2.	Tidligere ændringer af færdselsloven	4
2.2.1.	Lov nr. 283 af 29. april 1992 (Motorvejshastighed og skærpelse af bødeniveauet)	5
2.2.2.	Lov nr. 468 af 10. juni 1997 (Spiritus- og prornillekørsel, mobiltelefoner m.v.) og lov nr. 73 af 4. februar 1998 (Promillekørsel m.v.)	7
2.2.3.	Lov nr. 292 af 18. maj 1998 (Motorcykel med tilkoblet påhængsvogn eller påhængsredskab)	8
2.2.4.	Bekendtgørelse nr. 748 af 16. oktober 1998 (Forbud mod visse typer radar- og laserudstyr)	9
2.2.5.	Lov nr. 187 af 30. marts 1999 (Skærpet kontrol med tunge køretøjer, køre- og hviletidsbestemmelser, betalingsbestemmelser m.v.)	9
3.	Generelle bemærkninger om straffastsættelsen på færdselslovsområdet	10
3.1.	Strafudmålingen	10
3.2.	Bødefastsættelsen ved flere overtrædelser (kumulation)	12
4.	Rigsadvokatens vejledning om bødetakster i politisager (bødekataloget)	13
4.1.	Indledning	13
4.2.	Forhøjelses- og nedsættelsesgrunde	14
4.3.	Sammenstød af bødetakster	14
4.4.	Gentagelsesvirkning	15
4.5.	Taksterne i bødekataloget	16
4.6.	Registrering i kriminalregisteret	16
5.	Overvejelser	18
5.1.	Generel forhøjelse af de mindre bøder	18
5.2.	Færre positioner	20
5.3.	Nedsættelse af bøder til personer med dårlig betalingsevne	21
5.4.	Kumulation	25
5.4.1.	Det generelle udgangspunkt	25
5.4.2.	Generelle overvejelser	25
5.4.3.	Diskussion af konkrete tilfælde	26
5.4.4.	Behandling af spørgsmålet om kumulation i retspraksis	28
5.4.5.	Konklusion	30
5.5.	Gentagelsesvirkning	31
5.6.	Overtrædelse af hastighedsbestemmelserne, kørsel med overlæs m.v.	32
5.6.1.	Indledning	32
5.6.2.	Bødefastsættelsen i sager om hastighedsovertrædelser	32
5.6.3.	Bødefastsættelsen i sager om overlæs	34
5.6.4.	Bødefastsættelsen i sager om overtrædelse af køre- hviletidsbestemmelserne	35

6.	Konklusion og skitse til lovforslag	35
Bilag		
Bilag 1.	Vejledning om bødetakster i politisager (bødekataloget).....	43
Bilag 2.	Rigsadvokatens meddelelse nr. 6/1998 om ændringer af færdselsloven.....	141
Bilag 3.	Rigsadvokaten Informerer nr. 8/1998 om blandt andet strafudmålingen ved samtidig spirituskørsel og kørsel uden at have erhvervet kørekort.....	181
Bilag 4.	Rigsadvokaten Informerer nr. 16/1998 om forbud mod visse typer af radar- og laserudstyr.....	187
Bilag 5.	Rigsadvokaten Informerer nr. 11/1999 om færdselsstraffesager	189
Bilag 6.	Rigsadvokaten Informerer nr. 17/1999 om behandlingen af sager om overtrædelse af bestemmelserne om hastighedsbegrænsere.....	205
Bilag 7.	Rigsadvokaten Informerer nr. 20/1999 om strafudmålingen ved samtidig påkendelse af spirituskørsel og lavpromillekørsel	207

1. Indledning

I Rigsadvokatens vejledning om bødetakster i politisager (bødekatologet) er der fastsat vejledende takster for bødestørrelserne på en række områder, hvor der i praksis forekommer mange ensartede sager.

Disse vejledende retningslinjer omfatter bl.a. færdselslovsovertrædelser, mindre overtrædelser af straffeloven (butikstyveri, brugstyveri og hærværk) samt overtrædelser af lov om euforiserende stoffer og politivedtægterne.

De vejledende retningslinjer er kun fastsat på områder, hvor der er en rimelig sikkerhed for, at domstolene anvender taksterne.

Bødekatologet blev udsendt i juni 1991 og er delvis revideret i maj 1992. De nugældende retningslinjer er medtaget som bilag 1 til denne redegørelse.

Herudover er der med hensyn til udvalgte færdselslovs- og våbenlovsovertrædelser i de senere år på grund af lovændringer udsendt supplerende retningslinjer for anklagemyndighedens bødepåstande. Disse retningslinjer er medtaget som bilag 2-7 til denne redegørelse.

På flere områder er de vejledende bødetakster imidlertid ikke ændret gennem 90'erne. Bødernes størrelse har således ikke fulgt prisudviklingen, og der er i en række tilfælde tale om bøder af en sådan beskeden størrelse, at de næppe har nogen præventiv effekt.

Spørgsmålet om en nyordning og forenkling af bødeområdet har i de senere år være drøftet i forskellige sammenhænge.

Således anbefalede en uformel styringsgruppe, der blev nedsat af Justitsministeriet i 1994, i en redegørelse fra februar 1996 om et gennemført forsøg om udlevering af bødetilkendegivelser på stedet m.v., at der generelt indføres en minimumsbøde og faste intervaller i bødetaksterne på mindst 200 kr., samt at sammenlægningen af bødestraffe for flere forseelser skal ske ved sammenlægning af de normale bøder for hver overtrædelse (absolut kumulation).

Rigsadvokaten erklærede sig i en skrivelse af 13. maj 1996 til Justitsministeriet enig i, at sådanne ændringer bl.a. af praktiske, administrative hensyn og af hensyn til forudsigeligheden i strafforfølgningen er ønskelige. Rigsadvokaten påpegede, at det var hans opfattelse, at forslagene kun kan gennemføres ved lovgivning.

I februar 1999 rettede Rigsadvokaten på ny henvendelse til Justitsministeriet om spørgsmålet. Rigsadvokaten henledte Justitsministeriets opmærksomhed på ønskeligheden af, at spørgsmålet om sammenlægning af takstmæssige bødestraffe blev lovreguleret, således at udgangspunktet er sammenlægning af bødestraffene (absolut kumulation).

Rigsadvokaten påpegede endvidere, at praktiske, administrative hensyn, hensynet til forudsigeligheden i strafforfølgningen samt almenpræventive hensyn taler for, at der - navnlig inden for færdselslovsområdet - fastsættes retningslinjer dels om minimumsbøder af en vis størrelse dels om færre bødepositioner, og Rigsadvokaten foreslog, at et udkast til sådanne retningslinjer blev udarbejdet i rigsadvokaturen.

Justitsministeriet tilsluttede sig ved skrivelse af 9. juli 1999, at rigsadvokaturen nærmere overvejede spørgsmålet om minimumsbøder af en vis størrelse og om færre bødepositioner, og Justitsministeriet ville endvidere se på mulighederne for gennem lovgivning at gennemføre en ordning med absolut kumulation.

Rigsadvokaturen har på denne baggrund iværksat en vurdering af, hvorledes en nyordning og forenkling af bødeområdet kan gennemføres.

Overvejelserne koncentrerer sig om færdselslovsområdet, hvor der synes at være størst behov for en revision af de nugældende retningslinjer for bødefastsættelsen.

Baggrunden herfor er, at overtrædelser af færdselsloven udgør langt den største del af det samlede antal overtrædelser af særlovgivningen. Det fremgår således af Politiets årsberetning for 1998, at der i beretningsåret blev registreret 234.603 sigtelser for overtrædelse af færdselsloven, og det samlede antal overtrædelser af særlovgivningen udgør i alt ca. 300.000. Til sammenligning kan nævnes, at der blev registreret 13.559 anmeldelser om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, 6.143 anmeldelser om overtrædelse af våbenloven, 8.840 anmeldelser om overtrædelse af politivedtægterne og 505 anmeldelser om overtrædelse af dyreværnsloven.

Overvejelserne omfatter dog kun i et vist omfang de områder af færdselsloven, der har været undergivet lovregulering i de senere år, samt færdselslovens regler om spiritus og promillekørsel.

2. Færdselslovens regler

2.1. Færdselslovens nugældende bestemmelser om straf

Færdselslovens bestemmelser om straf findes i færdselslovens § 117 og § 118, der har følgende ordlyd:

»§ 117. Spirituskørsel med motorkøretøj, registreringspligtig knallert, traktor eller motorredskab straffes med bøde. Har alkoholkoncentrationen i blodet under eller efter kørslen oversteg 2,00 promille, er straffen hæfte eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen efter stk. 1, 1. pkt., kan stige til hæfte eller fængsel indtil 1 år, hvis føreren

- 1) tidligere er dømt for spiritus- eller promillekørsel,
- 2) findes skyldig i flere tilfælde af spiritus- eller promillekørsel eller
- 3) findes skyldig i forhold, der er omfattet af § 125 a eller § 126, stk. 1, nr. 1-4.

Stk. 3. Promillekørsel straffes med bøde. Det samme gælder spirituskørsel med ikke registreringspligtig knallert. Er den skyldige tidligere dømt for spiritus- eller promillekørsel, kan straffen dog stige til hæfte eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 4. Spiritus- og promillekørsel, der foregår ved uberettiget brug af motorkøretøj, en registreringspligtig knallert, en traktor eller et motorredskab, jf. straffelovens § 293, stk. 1, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 5. Overtrædelse af § 9, stk. 1, § 54, stk. 1, § 56, stk. 1, § 62, stk. 1, og § 63 a straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med hæfte eller fængsel indtil 1 år. Ved udmåling af bøde for overtrædelse af § 56, stk. 1, og § 63 a tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel.

Stk. 6. Den, som fører motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, til trods for at retten til at være eller blive fører af et sådan køretøj er frakendt den pågældende ubetinget, straffes med bøde. I gentagelsestilfælde kan straffen stige til hæfte eller fængsel indtil 1 år.

§ 118. Med bøde straffes den, der:

- 1) overtræder § 3, stk. 1 og 2, §§ 4-8, § 9, stk. 2, § 10, § 12, §§ 14-52, § 54, stk. 2-4, § 55 a, stk. 1, § 60, stk. 5, § 62, stk. 2 og 3, §§ 63-65, § 67, § 70, stk. 1 og 2, § 72, §§ 74-75, § 78, stk. 3, §§ 80-82, § 83 a, § 84, stk. 2, §§ 86-88, §§ 97-99 og § 105,

- 2) tilsidesætter vilkår for en tilladelse i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven eller

- 3) undlader at efterkomme forbud eller påbud, der er meddelt i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven.

Stk. 2. Ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af § 4, stk. 1, § 5, § 14, stk. 1 og 2, § 15, stk. 1-4, § 16, § 17, stk. 1, §§ 18-29, §§ 31-36, § 37, stk. 4, § 41, §§ 44-49, § 50, stk. 2 og 3, §§ 51 og 52, § 54, stk. 2-4, § 62, stk. 3, § 63, stk. 1-2, § 64, § 67, § 70, stk. 1 og 2, §§ 80-82, § 83 a, § 84, stk. 2, og §§ 87 og 88 udmåles en skærpet bøde.

Stk. 3. Ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43 skal der tages hensyn til den generelle risikoforøgelse, som den pågældende hastighedsovertrædelse medfører. Ved hastighedsovertrædelser på motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen eller derover udmåles en skærpet bøde. Der udmåles ligeledes en skærpet bøde ved hastighedsovertrædelser begået ved kørsel med

- 1) biler med tilladt totalvægt på ikke over 3.500 kg med tilkoblet påhængsvogn, sættevogn eller registreringspligtigt påhængsredskab, herunder campingvogn,
- 2) lastbiler, hvis tilladte totalvægt overstiger 3.500 kg,
- 3) busser, hvis tilladte totalvægt overstiger 3.500 kg,
- 4) vogntog bestående af de under nr. 2 og 3 nævnte køretøjer og registreringspligtige påhængskøretøjer,
- 5) ledbusser eller
- 6) motorcykel med tilkoblet påhængsvogn eller registreringspligtigt påhængsredskab.

Stk. 4. Overtrædelse af de i § 121, stk. 1, nr. 1-8, nævnte bestemmelser og forbud straffes dog kun, såfremt standsningen eller parkeringen har været til fare for andre eller unødigt voldt ulempe for færdslen.

Stk. 5. I forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne. Der kan endvidere fastsættes straf af hæfte for overtrædelse af bestemmelser i forskrifter udstedt i medfør af § 86 a. I forskrifter, der udstedes i medfør af § 68, kan der fastsættes bestemmelser om udmåling af en skærpet bøde for overtrædelse af regler om hastighedsbegrænsere. Tilsvarende gælder for forskrifter, der udstedes i medfør af §

85 for overtrædelse af regler om køretøjers største tilladte totalvægt, når overtrædelsen er sket under kørsel med et køretøj med en tilladt totalvægt på over 3.500 kg.

Stk. 6. For overtrædelse af forskrifter, der er udstedt efter § 85, stk. 1, og § 86 a, kan der pålægges ejeren eller brugeren af køretøjet bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. For bødeansvaret fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 7. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

Det fremgår således af bestemmelserne, at færdselslovens § 117 omfatter overtrædelser, der kan straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år. Færdselslovens § 118 omfatter i det væsentligste overtrædelser, der alene kan straffes med bøde. For så vidt angår de overtrædelser, der er nævnt i § 118, stk. 2 og 3, udmåles en skærpet bøde.

2.2. Tidligere ændringer af færdselsloven

Bestemmelserne i §§ 117 og 118 er ændret flere gange siden den nugældende færdselslov blev indført i 1976. I det følgende omtales nogle af de lovændringer, der blandt andet har omhandlet bødefastsættelsen, og som derfor må tages i betragtning ved overvejelserne om en generel omlægning af bøder for overtrædelse af færdselsloven.

2.2.1. Lov nr. 283 af 29. april 1992 (Motorvejshastighed og skærpelse af bødeniveauet)

Ved lov nr. 283 af 29. april 1992 blev § 118, stk. 2, om skærpet bøde for en række nærmere opregnede overtrædelser, der af lovgiver vurderedes som værende »trafikfarlige« forseelser, indsat.

Om baggrunden herfor fremgår følgende af bemærkningerne til lovforslaget (FT 1991-1992, Till. A, sp. 4279):

»5.2. Færdselssikkerhedskommissionens vurderinger om en skærpelse af bødeniveauet

Færdselssikkerhedskommissionen afgav den 1. juli 1991 en udtalelse om bl.a. en generel forhøjelse af bødeniveauet for færdselsforseelser. Færdselssikkerhedskommissionen gav udtryk for, at det nuværende bødeniveau for færdselsforseelser er meget beskedent og anbefalede, at der gennemføres en generel forhøjelse af bøde-

niveauet for færdselsforseelser med mindst 50 procent, samtidig med at bødetaksterne justeres efter den almindelige løn- og prisudvikling siden 1988.

På tilsvarende måde som for anbefalingen om at omlægge og skærpe bødeniveauet for hastighedsovertrædelser, jf. oven for under punkt. 4.2., er formålet at styrke bødernes præventive effekt. Færdselssikkerhedskommissionen understregede, at det er en afgørende forudsætning for Kommissionen, at trafikanterne informeres grundigt om størrelsen af bøderne. Kommissionen pegede på, at dette vil være nødvendigt, hvis de skærpede bøder skal have den forventede effekt.

5.3. Justitsministeriets vurdering af en skærpelse af bødeniveauet

Justitsministeriet er enig med Færdselssikkerhedskommissionen i, at det nuværende bødeniveau for færdselsforseelser er beskedent, og at en skærpelse af bøderne kan have en præventiv effekt. Justitsministeriet har derfor overvejet, hvordan en skærpelse af bøderne for overtrædelse af færdselslovgivningen mest hensigtsmæssigt kan gennemføres.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at en ændret påtalepraksis fra anklagemyndighedens side i form af skærpede bødepåstande i færdselssager ikke kan forventes at føre til en sådan forhøjelse af bødeniveauet, at der vil være udsigt til at opnå en væsentlig forøget præventiv effekt. Det vil derfor være nødvendigt gennem en ændring af færdselsloven at bestemme, at bøderne skal skærpes.

Justitsministeriet har herefter overvejet, om en sådan ændring skal gennemføres i form af en generel skærpelse af bøderne omfattende alle færdselsforseelser, eller om skærpelsen skal begrænses til de trafikfarlige forseelser.

Justitsministeriet finder, at skærpelsen af bøderne bør begrænses til de færdselsforseelser, som ud fra en generel betragtning må anses for trafikfarlige, enten for vedkommende selv eller for medtrafikanterne. Justitsministeriet er på den anden side enig med Færdselssikkerhedskommissionen i, at skærpelsen ikke kun skal omfatte visse særligt farlige forseelser, som ud fra en konkret vurdering har medført fare for eller skade på den pågældende selv eller andre. Hvis en skærpelse af bødeniveauet skal have en effekt, må der nødvendigvis være tale om en stigning i

bødetaksten, omfattende en bred vifte af færdselsforseelser.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at der gennemføres en skærpelse af bødeniveauet på (tilnærmelsesvis) 50 procent i forhold til i dag, og at denne skærpelse skal omfatte følgende overtrædelser af færdselslovgivningen:

§ 4, stk. 1, (lyssignal og færdselstavler m.v. ikke respekteret) § 5 (færdsel over jernbanespor m.v.)

§ 14, stk. 1 og 2, § 15, stk. 1-4, § 16, § 17, stk. 1, §§ 18-29, §§ 31-36, § 37, stk. 4, (færdselsregler for kørende ikke respekteret, som f.eks. vending, overhaling, vigepligt, lygteføring, m.v.)

§ 41 (almindelige regler for hastighed ikke respekteret)

§§ 44-48 (særlige regler for færdsel på motorvej og motortrafikvej ikke respekteret) § 49 og § 50, stk. 2 og 3, (særlige regler for cykler ikke respekteret)

§ 54, stk. 2-4, (bl.a. overladelse af motorkøretøj til spirituspåvirket person) § 62, stk. 3, (kørekort til traktor ikke erhvervet) § 63, stk. 1-2, (bl.a. knallertbevis ikke erhvervet) § 64 (øvelseskørsel)

§ 67 (bl.a. fejl og mangler i køretøj)

§ 70, stk. 1 og 2, (tilkobling og slæbning)

§§ 80-81 (sikkerhedsseler og styrthjelm ikke anvendt) § 82 (belæsningsregler ikke respekteret)

§ 83 a (brug af campingvogn til personbefordring) § 84, stk. 2, (vogntogskørsel med ulempe og fare)

§§ 87-88 (hindringer på vej)

Det bemærkes, at enkelte af de anførte bestemmelser også omfatter overtrædelser, der ikke eller ikke kun udgør en fare for færdselssikkerheden, men tillige varetager bl.a. miljøhensyn. Som eksempel kan nævnes mangler ved et køretøjs udstødningssystem (utilstrækkelig lyd-dæmpning, afmontering af katalysator m.v.), der udgør en overtrædelse af § 67. Bødeskærpelsen vil imidlertid også omfatte sådanne overtrædelser.

Der vil af anklagemyndigheden blive nedlagt påstand om skærpede bøder i ovennævnte sager i overensstemmelse med bilag 1.

De foreslåede bødetakster er, som de nugældende, vejledende for domstolene, og vil kunne justeres i takt med løn- og prisudviklingen.

Bødesatserne er ikke til hinder for, at der kan ske en afvigelse fra bødestørrelsen i det konkrete

tilfælde i opad- eller nedadgående retning. Den nuværende ordning, hvorefter der udmåles en nedsat bøde til pensionister og studerende, berøres heller ikke af forslaget.

Også de skærpede bødetakster vil fremover blive justeret efter den almindelige løn- og prisudvikling.

Endvidere blev færdselslovens generelle hastighedsgrænse på motorveje forhøjet til 110 km i timen. Samtidig hermed blev § 118, stk. 3, om bøder for hastighedsovertrædelser indsat.

Om baggrunden for denne bestemmelse fremgår af forarbejderne, at bøderne for hastighedsforseelser bør afspejle den risikoforøgelse, som hastighedsoverskridelsen medfører. Der indføres derfor en omlægning af bødeberegningen i sager om hastighedsovertrædelser, således at der tages udgangspunkt i den procentuelle overskridelse af den aktuelle hastighedsgrænse, og således at bødeberegningen sker efter en progressivt stigende skala.

Der blev indsat en særlig bødetakst for lastbiler med en tilladt totalvægt over 3.500 kg og for vogntog bestående af en sådan lastbil og et registreringspligtigt påhængskøretøj, således at bøderne for hastighedsoverskridelser med disse køretøjer blev belagt med et tillæg på (tilnærmelsesvis) 50 procent. Baggrunden var ifølge bemærkningerne, at skadefølgerne af uheld, hvor lastbiler m.v. er indblandet, er væsentligt større end ved andre færdselsuheld.

Endvidere blev der indsat en bestemmelse om en særlig skærpet bødetakst for hastighedsovertrædelser på motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen. Dette var begrundet i miljømæssige og energimæssige hensyn, der tilsiger, at der sættes særligt ind mod hastighedsovertrædelser ved meget høje hastigheder.

Som følge af lovændringen blev Rigsadvokatens vejledning om bødetakster i politisager (bødekataloget) revideret i maj 1992.

Taksterne for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne fremgår af vejledningens afsnit 5a.5.-1 (bilag 1, side 87ff.).

2.2.2. Lov nr. 468 af 10. juni 1997 (Spiritus- og promillekørsel, mobiltelefoner m.v.) og lov nr. 73 af 4. februar 1998 (promillekørsel m.v.)

Ved lov nr. 468 af 10. juni 1997 blev § 118, stk. 3, 3. pkt., ændret, idet der blev indført en skærpet bøde for hastighedsovertrædelser begået ved kørsel med busser og personbiler med en

tilladt totalvægt på ikke over 3500 kg med tilkoblet påhængsvogn m.v.

Lovændringen medførte, at der for alle køretøjstyper, for hvilke der er fastsat en køretøjsbestemt hastighed, udmåles en skærpet bøde for hastighedsovertrædelser ikke blot på motorveje, men også på det øvrige vejnet.

Ved lovændringen blev endvidere indsat en bestemmelse i færdselslovens § 117, stk. 5, hvorefter der ved udmåling af bøde for kørsel uden førerret skal tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel.

I forarbejderne til lovforslaget blev der lagt op til et bødeniveau på 5.000 kr. ved en førstegangsovertrædelse stigende til 10.000 kr. for en fjerdegangsovertrædelse. Ved den femte overtrædelse er straffen ifølge lovforslagets bemærkninger hæfte i 7 dage, jf. herved også Rigsadvokatens Meddelelse nr. 6/1998, punkt 4.1 (bilag 2, side 162ff).

Lovændringen omhandlede i øvrigt en nedsettelse af grænsen for spiritus- og promillekørsel til 0,50 promille, og lov nr. 73 af 4. februar 1998 omhandlede ligeledes ændringer af reglerne om spiritus- og promillekørsel.

Som følge af lov nr. 468 af 10. juni 1997 og lov nr. 73 af 4. februar 1998 udsendtes Rigsadvokatens Meddelelse nr. 6/1998 om ændringer i færdselsloven (bilag 2). Meddelelsen beskriver i punkt 4 strafudmålingen for kørsel uden at have erhvervet eller generhvervet kørekort (bilag 2, side 162ff.) og i punkt 5 strafudmålingen for hastighedsovertrædelser for en række køretøjstyper, for hvilke der er fastsat en køretøjsbestemt hastighedsgrænse (bilag 2, side 168ff.). Bødefastsættelsen for overtrædelse af forbudet mod anvendelse af håndholdte mobiltelefoner under kørsel fremgår af punkt 9 (bilag 2, side 176ff.).

Meddelelsen indeholder endvidere i relation til den nye promillegrænse nogle retningslinjer for anklagemyndighedens strafpåstande i gentagelsestilfælde og i tilfælde med flere kørsler til samtidig pådømmelse.

Meddelelse nr. 6/1998 er suppleret og ændret ved Rigsadvokaten Informerer nr. 8/1998 om blandt andet strafudmålingen ved samtidig spirituskørsel og kørsel uden at have erhvervet kørekort (bilag 3) og Rigsadvokaten Informerer nr. 20/1999 om strafudmålingen ved samtidig påkendelse af spirituskørsel og lavpromillekørsel (bilag 7).

2.2.3. Lov nr. 292 af 18. maj 1998 (Motorcykel med tilkoblet påhængsvogn eller påhængsredskab)

Ved lov nr. 292 af 18. maj 1998 blev § 118, stk. 1, 3. pkt., ændret, således at kørsel med motorcykel med påhængsvogn eller registreringspligtigt påhængsredskab blev omfattet af reglen om skærpede bøder i færdselslovens § 118, stk. 3.

2.2.4. Bekendtgørelse nr. 748 af 16. oktober 1998 (Forbud mod visse typer radar- og laserudstyr)

Ved bekendtgørelse nr. 748 af 16. oktober 1998 blev der indført et forbud mod visse typer radar- og laserudstyr m.v. i køretøjer.

Ifølge bekendtgørelsens § 1 må køretøjer ikke være forsynet med udstyr, der er indrettet til at modtage elektromagnetiske bølger fra politiets udstyr til hastighedskontrol, eller som er indrettet til med elektromagnetiske bølger at forstyrre politiets udstyr til hastighedskontrol.

Overtrædelse af forbudet straffes efter bekendtgørelsens § 2 med bøde.

Som følge af bekendtgørelsen udsendtes Rigsadvokaten Informerer 16/1998 om forbud mod visse typer af radar- og laserudstyr (bilag 4), der blandt andet indeholder retningslinjer om bødepåstanden i sager om overtrædelse af bekendtgørelsen.

2.2.5. Lov nr. 187 af 30. marts 1999 (Skærpet kontrol med tunge køretøjer, køre- og hviletidsbestemmelser, betalingsbestemmelser m.v.)

Ved lov nr. 187 af 30. marts 1999 blev der indført hjemmel til indførsel af en skærpet bøde for overtrædelse af reglerne om hastighedsbegrænsere (indført ved bkg. nr. 267 af 6. maj 1999) og skærpet bøde for kørsel med overlæs (indført ved bkg. nr. 268 af 6. maj 1999).

Som følge af loven og de i medfør af loven udstedte bekendtgørelser udsendtes Rigsadvokaten Informerer nr. 11/1999 om færdselsstraffesager (bilag 5), der blandt andet i punkt 3 fastsætter retningslinjer om bødepåstanden for overtrædelse af reglerne om hastighedsbegrænsere (bilag 5, side 197ff.) og i punkt 4 fastsætter retningslinjer for kørsel med overlæs (bilag 5, side 200ff.). Rigsadvokaten Informerer nr. 11/1999 ændrer og supplerer endvidere retningslinjerne i vejledningen om bødetakster (bødekataloget), Rigsad-

Bilag til f. t. l. vedr. færdselsloven

vokatens Meddelelse nr. 6/1998 om ændringer i færdselsloven og Rigsadvokaten Informerer nr. 8/1998 om blandt andet strafudmålingen ved samtidig spirituskørsel og kørsel uden at have erhvervet kørekort.

Retningslinjerne i Rigsadvokaten informerer nr. 11/1999 er endvidere suppleret i Rigsadvokaten Informerer nr. 17/1999 om behandlingen af sager om overtrædelse af bestemmelserne om hastighedsbegrænsere (bilag 6).

3. Generelle bemærkninger om straffastsættelsen på færdselslovsområdet.

3.1. Strafudmålingen

Udmålingen af bøder efter færdselsloven er i et vist omfang nærmere beskrevet i forarbejderne til de enkelte bestemmelser. Således er blandt andet udgangspunktet for størrelsen af straffene for spiritus- og promillekørsel, kørsel i frakendelsestiden og kørsel uden at have erhvervet førerret samt straffene for hastighedsovertrædelser udførligt angivet i bemærkningerne til lovforslagene.

I øvrigt gælder de almindelige strafudmålingsregler i straffeloven for straffastsættelsen ved overtrædelse af færdselsloven, herunder straffelovens § 80.

Ifølge denne bestemmelse skal der ved straffens udmåling tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed og til oplysninger om gerningsmandens person, herunder om hans almindelige personlige og sociale forhold, hans forhold før og efter gerningen samt hans bevæggrunde til denne.

Endvidere gælder straffelovens § 51, stk. 3, der bestemmer, at der ved fastsættelsen af sumbøder »inden for de grænser, som hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder tilstøder« skal tages »særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne og til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse.«

Bødestørrelsen for overtrædelse af færdselsloven er blevet reguleret i takt med den almindelige prisudvikling, og i 1975 behandlede Højesteret spørgsmålet om størrelsen af en sådan forhøjelse (U 1976.100 H).

Anklagemyndigheden havde nedlagt påstand om en bøde på 300 kr. for en hastighedsovertrædelse. Dette var en forhøjelse med 50 procent af de bødetakster, der var anvendt siden 1970.

Højesteret tiltrådte, at den økonomiske udvikling i samfundet begrundede en forhøjelse af de hidtidige bødetakster, men præventive hensyn fandtes ikke i almindelighed at kræve en større forhøjelse end 25-30 procent. Højesteret fastsatte derfor bøden til 250 kr. I en dom af samme dato (U 1976.104 H) udtalte Højesteret sig om spørgsmålet om, hvorvidt bøderne til personer med lav indkomst skulle nedsættes.

Rigsadvokaten havde i meddelelse nr. 2/1975 opgivet gældende praksis om halvering af bøder til personer med typisk lav indkomst, som for eksempel unge under uddannelse, værnepligtige og folkepensionister.

Højesteret udtalte, at straffelovens § 51, stk. 3, måtte føre til, at bøder i almindelighed af domstolene udmåles under hensyn til tiltaltes betalingsevne, og at tilstrækkeligt sikre oplysninger om en tiltaltes økonomiske forhold må tages i betragtning af domstolene. Højesteret nedsatte derfor den normale bøde på 250 kr. til 125 kr. efter oplysning om tiltaltes stilling (studerende) og økonomiske forhold.

Dette udgangspunkt er dog til dels fraveget ved bøder for overtrædelse af færdselslovens § 117, stk. 5, 2. pkt. (kørsel uden at have erhvervet kørekort), jf. de to nedenfor nævnte Vestre Landsrets domme.

I U 1998.1053 V havde tiltalte ført en registreringspligtig knallert uden at have erhvervet kørekort til hverken motorcykel eller bil. Byretten udtalte, at udgangspunktet for bødestrafen herfor var 5.000 kr., men under hensyn til tiltaltes indtægtsforhold fastsattes bøden til 3.000 kr. Landsretten bemærkede, at der ved udmålingen af bødestrafen skal tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel ved ikke at have erhvervet førerret. Landsretten tiltrådte derfor, at bøden i et tilfælde af førstegangskørsel uden at have erhvervet førerret er 5.000 kr., og da den opnåede økonomiske fordel ikke er afhængig af indtægtsniveau, blev bøden forhøjet til 5.000 kr.

I U 1999.652 V nedlagde anklagemyndigheden påstand om en bøde på 5.200 kr. til en person under 18 år, der havde ført en registreringspligtig knallert uden førerbevis og uden at benytte styrthjelm. Landsretten udtalte, at da tiltalte på gerningstidspunktet ikke kunne erhverve kørekort på grund af sin alder, kunne bøden ikke fastsættes under hensyn til den økonomiske fordel i forbindelse med lovovertrædelsen. Bøden måtte

derfor fastsættes uden særligt hensyn til det i færdselslovens § 117, stk. 5, 2. pkt., nævnte kriterium. Under hensyn til karakteren af lovovertrædelsen fandt landsretten, at straffen for kørsel uden førerret inden det fyldte 18 år som udgangspunkt kan fastsættes til en bøde på 2.500 kr. Da kørsel havde fundet sted på en registreringspligtig knallert, og da tiltalte havde knallertbevis, fandtes der at foreligge formildende omstændigheder, og landsrettens stadfæstede derfor byrettens dom, hvorefter tiltalte blev straffet med en bøde på 2.200 kr.

Ved kørsel uden at have erhvervet kørekort tages således for voksne ikke hensyn til indtægtsforhold, mens der for unge under 18 år sker en nedsættelse af bøden i forhold til normalstraffen.

3.2. Bødefastsættelsen ved flere overtrædelser (kumulation)

Såfremt en person har begået flere overtrædelser af færdselsloven eller af færdselsloven og andre love, afgøres det efter nugældende praksis ved en konkret vurdering om en samlet bødestraf for flere overtrædelser bør fastsættes ved sammenlægning af de normale bøder for hver overtrædelse eller til et mindre beløb.

Denne praksis er i overensstemmelse med to højesteretsdomme fra 1976.

I U 1976.107/1 H og U 1976/107/2 H udtalte Højesteret således, at spørgsmålet om den samlede bødestraf for flere overtrædelser, jf. straffelovens § 88, bør fastsættes ved sammenlægning af de normale bøder for hver overtrædelse eller til et mindre beløb, må afgøres efter en konkret vurdering.

Denne konkrete vurdering medførte et forskelligt resultat i de to sager.

I U 1976.107/1 H fandt Højesteret, at den samlede bøde for overtrædelse af færdselsloven ved at have foretaget konstruktive ændringer af en knallert og for at have opgivet urigtigt navn og bopæl til politiet (nu retsplejelovens § 750) burde fastsættes ved sammenlægning af taksterne for de to overtrædelser. Bødestraften blev dog nedsat til et mindre beløb under hensyn til oplysningerne om tiltaltes økonomiske forhold.

I U 1976.107/2 H fandt Højesteret, at den samlede bøde for overtrædelse af færdselsloven ved to gange på samme dag at have ført en motorcykel uden at have erhvervet kørekort, burde fastsættes til et lavere beløb end det beløb, der fremkom ved sammenlægning af taksten for en kørsel.

I U 1985.1105 V nedsatte landsretten en bøde, der af byretten var fastsat ved absolut kumulation. Tiltalte havde ved én lejlighed overtrådt færdselslovens § 54, stk. 3, og § 65, stk. 2, ved at have overladt sin bil til en person, der ikke havde erhvervet kørekort og var påvirket af spiritus, og ved en senere lejlighed overtrådt § 65, stk. 2, alene. Byretten udmålte en bøde på 1.500 kr., og bøden var fastsat som en absolut sammenlægning af bøderne for én overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 3, og to overtrædelser af § 65, stk. 2. Landsretten nedsatte bøden til 1.200 kr., og i noten til dommen er blandt andet henvist til U 1976.107 H.

For fastsættelsen af straffen i sådanne tilfælde gælder i øvrigt straffelovens § 88, der har følgende ordlyd:

»§88. Har nogen ved en eller flere handlinger begået flere lovovertrædelser, fastsættes der for disse en fælles straf inden for den foreskrevne strafferamme eller, hvis flere strafferammer kommer i betragtning, den strengeste af disse. Under særdeles skærpende omstændigheder kan straffen overstige den højeste for nogen af lovovertrædelserne foreskrevne straf med indtil det halve.

Stk. 2. Medfører de til straffens bestemmelse medvirkende lovovertrædelser frihedsstraf af forskellig art, fastsættes en fælles frihedsstraf i den strengeste strafart, jf. dog § 58, stk. 1.

Stk. 3. Medfører en af lovovertrædelserne frihedsstraf, en anden bøde, kan retten i stedet for en fælles frihedsstraf idømme bøde ved siden af frihedsstraf.

Stk. 4. Medfører en af lovovertrædelserne dagbod, en anden af dem bødestraf af anden art, fastsætter retten en fælles straf af dagbod, medmindre det efter omstændighederne skønnes rettest at fastsætte straf for hver overtrædelse for sig.

Stk. 5. Medfører en af lovovertrædelserne foranstaltning efter §§ 68-70, medens der for en anden er forskyldt straf, kan retten bestemme, at denne straf bortfalder.«

4. Rigsadvokaten vejledning om bødetakster i politisager (bødekataloget)

4.1. Indledning

Rigsadvokatens vejledning om bødetakster i politisager (bødekataloget) blev udgivet i juni

1991 og revideret i maj 1992 i forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 283 af 29. april 1992 (Motorvejshastighed og skærpelse af bødeniveauet).

Vejledningens retningslinjer anvendes af politiet og anklagemyndigheden, og det fremgår af vejledningens generelle retningslinjer, at det ved optagelse af ændrede og nye takster i bødekatologet er forudsat, at der er nogenlunde sikkerhed for, at domstolene anvender taksterne. Vejledningens takster på et bestemt område ændres, såfremt domstolene ændrer praksis på det pågældende område.

Det forudsættes i vejledningen, at bødetaksterne i kataloget følges over hele landet. Fravigelse af de vejledende takster bør således alene være begrundet i individuelle hensyn og ikke have karakter af en generel afvigelse enkelte steder i landet.

Det fremgår endvidere af vejledningen, at hvis et forhold om overtrædelse af færdselsloven er af en sådan grovhed, at frakendelse af førerretten kommer på tale, kan taksterne ikke anvendes. Dette medfører dog ikke, at taksten ved et sådant forhold nødvendigvis vil afvige fra den normale takst.

4.2. Forhøjelses- og nedsættelsesgrunde

De vejledende retningslinjer for bøderne i færdselssager er angivet ved beløb for de enkelte paragraffer i færdselsloven, som overtrædelsen vedrører.

I katalogets bødetakster er der som regel anført et beløb med en streg efter. Beløbet angiver da normalt taksten, der kan forhøjes, hvis forseelse grovhed giver anledning hertil. I nogle tilfælde står beløbet alene. Dette angiver, at der er tale om en fast takst.

Retningslinjerne i bødekatologet er kun af vejledende karakter for politiet og anklagemyndigheden i den forstand, at særlige omstændigheder i gerningsmandens personlige forhold, navnlig indtægts- og formueforhold, kan begrunde fastsættelse af lavere beløb end de anførte.

Det fremgår endvidere, at bøder til sigtede med særlig lav indtægt nedsættes til det halve beløb, dog ikke mindre end 250 kr. En halvering vil navnlig kunne komme på tale for unge under uddannelse, pensionister og personer, der modtager ikke-tilbagebetalingspligtig kontanthjælp efter bistandsloven.

For personer under 18 år (unge mellem 15 og 18 år), der er helt uden indtægt, f.eks. skolebørn,

nedsættes bødebeløbet ligeledes med det halve, men helt ned til 150 kr.

De normale bødetakster kan også i andre tilfælde nedsættes på grund af sigtedes dårlige betalingsevne. Nedsættelsen vil i så fald ske med et afrundet beløb omkring 2/3 af normalbøden, dog ikke under 250 kr. Indtægtsforholdene for eksempelvis værnepligtige og dagpengemodtagere vil normalt ikke begrunde en nedsættelse.

4.3. Sammenstød af bødetakster

Det anføres i bødekatologet, at det må afgøres efter en konkret vurdering, om en samlet bødestraf for flere overtrædelser, jf. straffelovens § 88, bør fastsættes ved sammenlægning af de normale bøder for hver overtrædelse eller til et mindre beløb.

Det anføres endvidere, at der på enkelte områder har udviklet sig en administrativ praksis vedrørende kumulation. Således har der været anvendt en overgrænse på 600 kr. ved kumulation af bøder for fejl og mangler ved køretøjer. Denne grænse er efter de foreliggende oplysninger hævet til 900 kr. i visse politikredse.

4.4. Gentagelsesvirkning

Ifølge bødekatologet er bødetakster på 1.000 kr. og derover forbundet med gentagelsesvirkning, hvis ikke andet er anført i bødekatologets specielle del.

Modsat er der ikke knyttet gentagelsesvirkning til bøder under 1.000 kr., medmindre dette udtrykkeligt fremgår af katalogets specielle del.

Gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning er som hovedregel begrænset til 2 år, og fristen løber fra vedtagelsen eller endelig dom.

Bødestørrelsen i gentagelsestilfælde kan ikke anvises generelt.

Rigsadvokaten har dog som følge af tilkendegivelser i lovforarbejder eller på andet grundlag udstedt retningslinjer om forhøjede bøder i gentagelsestilfælde for en række færdselslovsovertrædelser.

Som eksempel herpå kan nævnes, at der ved Rigsadvokatens Meddelelse nr. 6/1998 (bilag 2) og Rigsadvokaten Informerer nr. 8/1998 og nr. 11/1999 (bilag 3 og 5) er fastsat retningslinjer for bødestørrelsen i gentagelsestilfælde ved kørsel uden førerret. Ved Rigsadvokaten Informerer nr. 11/1999 er der endvidere fastsat retningslinjer om bødestørrelsen i gentagelsestilfælde ved overtrædelse af reglerne om installation og

plombering af hastighedsbegrænsere i lastbiler og busser og ved overtrædelse af reglerne om overlæs og akseltryk.

For så vidt angår de områder, hvor der ikke foreligger retningslinjer fra Rigsadvokaten om bøden i gentagelsestilfælde, følges der efter de foreliggende oplysninger en forskellig praksis i politikredse.

I nogle politikredse forhøjes bøderne sjældent i gentagelsestilfælde, hvorimod bøden for eksempelvis hastighedsovertrædelser i gentagelsestilfælde i nogle politikredse forhøjes med 50 procent og i andre med 25 procent.

Der er således ikke på alle områder en ensartet praksis på landsplan med hensyn til bødestørrelserne i gentagelsestilfælde.

4.5. Taksterne i bødekataloget

Taksterne i bødekataloget og de øvrige administrative vejledninger spænder fra 150 kr. til 6.800 kr., og der er ca. 20 forskellige takster.

I niveauet fra 150 kr. til 1500 kr. er der 14 forskellige takster, heraf er 6 takster under 500 kr. Taksten på 150 kr. omfatter blandt andet fodgængere, der går over for rødt, og taksten på 1.500 kr. omhandler blandt andet førere af motorkøretøjer, der undlader at respektere vigepligt med påkørsel til følge.

Bødetaksterne er således meget differentierede og som eksempel herpå kan nævnes overtrædelse af færdselslovens bestemmelser om køretøjers indretning og udstyr m.v. En uvirksom håndbremse straffes med en bøde på 300 kr., et uvirksomt horn med en bøde på 400 kr. og montering af et flertonet horn med en bøde på 450 kr. Et andet eksempel er reglerne om kørekort. Her straffes undladelse af at medbringe kørekort med en bøde på 150 kr., undladelse af at forny kørekort med en bøde på 300 kr. og nægtelse af at forevise kørekort med en bøde på 250 kr.

4.6. Registrering i kriminalregisteret

Reglerne for politiets indberetninger til Kriminalregisteret (KR) fremgår af Rigspolitichefens Kundgørelse B, nr. 26.

Overtrædelser af færdselsloven skal kun i et vist omfang indberettes til KR. Det fremgår således af kundgørelsens punkt 22, at der straks skal ske opdatering i KR, når en person sigtes for spiritus- og promillekørsel, kørsel trods sygdom, overanstrengelse m.v., kørsel uden at have erhvervet kørekort, kørsel med overlæs, kørsel

trods frakendt førerret samt andre færdselslovs overtrædelser, hvor der opstår spørgsmål om betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten.

Ifølge kundgørelsens punkt 29 skal der i disse sager tillige ske indberetning, når sagen er afgjort, uanset om det sker inden- eller udenretligt.

Herudover skal der ske indberetning af alle inden- eller udenretlige bødef afgørelser, hvorved der idømmes eller vedtages bøde på 1.000 kr. eller derover, herunder nedsatte bøder, hvor normaltaksten er 1.000 kr. eller derover.

Der skal endvidere - uanset bødestørrelsen - ske indberetning af alle inden- eller udenretlige bødef afgørelser for overtrædelse af færdselslovens almindelige hastighedsregler (§ 41), bestemmelserne om vigepligt samt bestemmelserne om mangler ved køretøjets driftsbremse og styretøj.

De gældende regler for registrering i kriminalregisteret, hvorefter der kun i begrænset omfang sker indberetning om sigtelser i sager om overtrædelse af færdselsloven, medfører, at det i mange tilfælde ikke er praktisk muligt at behandle flere verserende sager mod samme person under én og samme sag.

En politikreds vil eksempelvis normalt ikke være bekendt med, om en person, der sigtes for overtrædelse af færdselslovens hastighedsregler, har verserende sager af samme art i andre politikredse, og den pågældende politikreds kan derfor ikke drage omsorg for, at samtlige verserende sager samles og pådømmes under én og samme sag efter princippet i straffelovens § 88.

Den begrænsede indberetning af afgørelser medfører endvidere, at straffastsættelsen ikke altid kan ske i overensstemmelse med reglen i straffelovens § 89. Denne bestemmelse omhandler situationen, hvor en person har begået flere forbrydelser, af hvilke kun en eller nogle er blevet pådømt. Efter § 89 skal der under en ny straffesag idømmes en tillægsstraf, »for så vidt samtidig påkendelse ville have medført forhøjelse af straffen«. Retten skal altså vurdere, om straffen i den første sag ville være blevet højere, hvis alle forhold havde været oplyst. Skønner retten, at straffen ville være blevet højere end den faktisk idømte, bliver tillægsstraffen forskellen imellem den skønnede samlede straf og den faktisk idømte.

Den begrænsede indberetning af afgørelser til kriminalregisteret medfører ligeledes, at tidlige-

re afgørelser ikke i alle tilfælde kan tillægges gentagelsesvirkning.

5. Overvejelser

5.1. Generel forhøjelse af de mindre bøder

Som det fremgår ovenfor, er retningslinjerne for bødefastsættelsen på færdselslovsområdet meget detaljerede. Der findes en række forskellige bødepositioner under 500 kr., som bliver yderligere differentieret, hvis det er aktuelt at bruge retningslinjerne for nedsættelse af bøder, jf. punkt 4.3. ovenfor.

Strafniveauet for blandt andet hastighedsovertrædelser, kørsel med overlæs og kørsel uden førerret er blevet skærpet i de senere år. Der er derimod ikke sket en tilsvarende skærpelse for overtrædelse af færdselsloven i øvrigt.

Det må antages, at en effektiv håndhævelse af en så entydigt adfærdsregulerende lov som færdselsloven i høj grad er afhængig af trafikanternes opfattelse af risikoen for at blive grebet i en overtrædelse.

Herudover er det af betydning, at der opretholdes et effektivt sanktionssystem. Bøderne må have en sådan størrelse, at de virker præventivt, og bøder må ikke blive af en så beskeden størrelse, at de opleves snarere som en formalitet end en misbilligelse af lovovertrædelsen. Bøder skal på den anden side udmåles således, at der er rimelig mulighed for, at de bliver betalt. Det ville være betænkeligt, hvis bødestørrelsen fører til, at mange ikke er i stand til at betale bøderne, især hvis dette fører til anvendelse af forvandlingsstraf.

Prisudviklingen siden udsendelsen af bødekalatologet i 1991 og den generelt stigende velstand i samfundet giver grundlag for at antage, at bøder på 150 kr., 200 kr., 250 og 400 kr. er så lave, at de for de fleste mennesker opleves som værende af symbolsk karakter og derved ikke har nogen videre præventiv effekt. Bøder på 150 kr. for at gå over for rødt og bøder på 200 kr. for at have undladt at anvende sikkerhedsseler eller at have kørt uden lys på cyklen samt bøder på 400 kr. for at have undladt at respektere et »fuldt stop« skilt er næppe af en sådan størrelse, at straffen i sig selv har nogen nævneværdig indvirkning på trafikanternes adfærd.

Det skal herved bemærkes, at selvom de nævnte overtrædelser først og fremmest udsæt-

ter den pågældende trafikant selv for fare, kan den udviste adfærd medføre, at andre trafikanter tvinges til at foretage uventede manøvrer, der kan udsætte dem selv eller andre for fare. Hertil kommer de meget betydelige samfundsmæssige omkostninger, som personskader i trafikken medfører og det forhold, at det kan være vanskeligt at motivere børn og unge til at overholde færdselsreglerne, hvis de oplever, at en betydelig del af de øvrige trafikanter ser stort på reglerne.

Hensynet til straffens præventive virkning taler derfor for, at mindstebeløbene for overtrædelse af færdselsloven hæves væsentligt.

Bøderne bør endvidere ikke være så lave, at administrations- og indriveselsomkostninger står i et væsentligt misforhold til bødens størrelse.

I den tidligere omtalte redegørelse fra den uformelle styringsgruppe foreslås en mindstebøde på 400 kr., men det anføres endvidere, at en mindstebøde på 500 kr. bør overvejes blandt under hensyn til størrelsen af standsnings- og parkeringsafgiften.

Standsnings- og parkeringsafgiften i færdselslovens §121, stk. 5, udgør 430 kr., og kontrolafgiften for at køre uden gyldig rejsehjemmel i S-tog udgør 500 kr.

Det forekommer ikke velbegrundet, at bøder for overtrædelse af færdselsloven fastsættes til lavere beløb end de nævnte afgifter, selvom der i de nævnte afgifter i et vist (beskedent) omfang er indeholdt betaling for en ydelse, som den pågældende har gjort brug af uden forinden at erlægge den forudsatte betaling.

Efter en samlet vurdering af de nævnte hensyn findes det rimeligt og forsvarligt at ændre bødetaksterne, således at der som udgangspunkt ikke udstedes bøder på under 500 kr. for overtrædelse af færdselsloven.

Der er herved tillige taget hensyn til, at bødetaksterne ikke bør ændres med alt for korte mellemrum. Taksterne vil derfor være mere følelige i perioden umiddelbart efter en regulering end på tidspunktet umiddelbart før en regulering.

Ændringen vil berøre et stort antal bøder. Ifølge de foreliggende oplysninger blev der i 1998 udstedt i alt ca. 250.000 bøder for overtrædelse af færdselsloven. Heraf er ca. 85.000 udstedt i intervallet fra 1-400 kr. og dermed omfattet af ændringen.

5.2. Færre positioner

Som anført i afsnit 4.6. omfatter bødekatologet ca. 20 forskellige takster, og i niveauet fra 150 kr. til 1500 kr. er der 14 takster, hvoraf 6 takster under 500 kr.

Der kan rejses spørgsmål om, hvorvidt det er nødvendigt og hensigtsmæssigt at have så mange forskellige bødetakster.

Vagn Greve og Poul Lodberg har i Færdselsstrafferet (1. udgave 1987) side 240 ff. diskuteret det eksisterende system med faste bødepositioner for overtrædelse af færdselsloven. Det bestående takstsystem beskrives, og det anføres, at der ikke er betænkeligheder ved systemet, så længe sanktionen er ganske lille.

Greve og Lodberg behandler herefter spørgsmålet om antallet af positioner og anfører følgende:

»For et takstsystem taler også de mindre børs funktion i det strafferetlige system. De skal pålægges, så den pågældende og almenheden kan se, at en grænse er overskredet. ... Deres begrundelse skal søges i et »advarselssynspunkt«. Formålet med markeringen eller advarslen svarer til de almindelige strafformål, som i øvrigt forbigås. Takstsystemer bør kun anvendes, når bøderne er små. Den »mekaniske« udregning af bøder i tusindvis af kroner, som f.eks. i spritsager, er principielt betænkelig. Der er i sådanne tilfælde tale om en problematisk forenkling og en overdimensionering af et enkelt strafudmålingselement.

I almindelighed kan der være god grund til at hævde, at strafudmålingen giver det »prægnante udtryk for, at straffen er en samfundsmæssig misbilligelse, idet man i straffens størrelse angiver misbilligelsens styrke«. ... Dette gælder dog ikke, når markeringen er formålet. Differentieringen er imidlertid ikke blot unødvendig i disse tilfælde; den er principielt forkert, idet den lægger et slør over det tilsigtede formål og forleder til den tro, at alle de almindelige strafudmålingshensyn er taget i betragtning. Til trods for dette anvendes der i praksis et meget stort antal bødepositioner. Der er næppe grund til at have mere end f.eks. 100, 200, 500 og 1.000 kr., og det ville måske være rimeligt at anvende endnu færre.«

I redegørelsen fra den uformelle styringsgruppe, der er omtalt ovenfor i indledningen, anføres det side 22, at meget kunne tale for at indføre et niveauspring på 400 til 500 kr., idet der derved

kunne opnås en meget betydelig forenkling af taksterne i bødekatologet.

Straffelovrådet har i en udtalelse fra april 1999 afgivet i forbindelse med en gennemgang af et udkast til lovforslag om ændring af straffeloven (udvidet brug af samfundstjeneste og betingede domme med vilkår om alkoholistbehandling for spirituskørsel - lovforslag nr. L 41 fremsat den 13. oktober 1999 af justitsministeren) også drøftet spørgsmålet om strafpositioner. Straffelovrådet udtalte, at der generelt kan være grund til at overveje at foretage en begrænsning i det betydelige antal strafpositioner for lovovertrædelser, hvor retshåndhævelsessynspunkter, herunder forskelle i de strafbare forholds grovhed, næppe kan begrunde et detaljeret udmålingsmønster.

Det nugældende takstsystem er som anført ovenfor meget detaljeret, og det er vanskeligt at begrunde nødvendigheden af at opretholde et så detaljeret takstsystem.

Hertil kommer, at der - som anført af Greve og Lodberg - ved takstmæssige bøder ikke bør anvendes et stort antal forskellige bødepositioner, blandt andet fordi man herved forledes til at tro, at alle almindelige strafudmålingshensyn er taget i betragtning. Også Straffelovrådets udtalelse taler for en begrænsning af antallet af strafpositioner.

Det må på denne baggrund anses for hensigtsmæssigt, at der sker en væsentlig reduktion af antallet af bødepositioner, eventuelt således at bøderne fastsættes til beløb, der er delelige med 500 kr.

Antallet af bødepositioner i området fra 0 til 2000 kr. vil herved mindskes fra ca. 15 til 4, og takstsystemet vil blive væsentligt forenklet og dermed lettere at administrere.

Der forekommer i givet fald hensigtsmæssigt at hæve de nuværende bøder på under 500 kr. til 500 kr., samt at hæve de nuværende bøder på over 500 kr. - men under 1000 kr. - til 1000 kr. og så fremdeles.

5.3. Nedsættelse af bader til personer med dårlig betalingsevne

Som anført i afsnit 4.3. nedsættes bøder til sigtede med særlig lav indtægt (herunder studerende, pensionister og personer, der modtager ikke-tilbagebetalingspligtig kontanthjælp) til det halve beløb, dog ikke mindre end 250 kr.

For personer under 18 år (unge mellem 15 og 18 år), der er helt uden indtægt, f.eks. skolebørn,

nedsættes bødebøbet ligeledes med det halve, men helt ned til 150 kr.

Der kan rejses spørgsmål om, hvorvidt denne praksis bør opretholdes, hvis der gennemføres en forenkling som skitseret ovenfor.

For så vidt angår studerende, der som udgangspunkt ikke har forsørgerforpligtelser og i mange tilfælde har erhvervsindtægter samtidig med, at de modtager uddannelsesstøtte, kan det anføres, at de har fået en sådan del i den almindelige velstandsstigning, at der ikke er grundlag for at opretholde gældende praksis om halvering af bøden.

For pensionister er der meget store individuelle forskelle på indtægts- og formueforhold, og en del pensionister disponerer over næsten lige så store beløb som mange lønmodtagere, når de faste udgifter til bolig m.v. er betalt. Det må endvidere antages, at andelen af økonomisk velfunderede pensionister vil stige i fremtiden.

Der er næppe heller en sådan forskel på en kontanthjælpsmodtagers og eksempelvis en dagpengemodtagers reelle rådighedsbeløb, at det kan begrunde, at bøden for kontanthjælpsmodtageren i modsætning til bøden for dagpengemodtageren nedsættes til det halve.

Hertil kommer, at de nævnte persongrupper ikke har krav på nedsættelse ved betalingen af offentlige afgifter, som eksempelvis vægtafgift (ejerafgift), energiafgifter m.v. Standsnings- og parkeringsafgifter og kontrolafgifter for at køre uden gyldig rejsehjemmel i eksempelvis S-tog nedsættes heller ikke for disse persongrupper.

Det er endvidere ofte en tilfældighed, om en sigtets indkomstforhold er belyst ved udstedelsen af bødeforelæg. En sigtet har efter retsplejelovens § 750 alene pligt til at opgive navn, bopæl og fødselsdato, og ifølge de foreliggende oplysninger spørger politiet normalt ikke en sigtet om dennes stillingsbetegnelse. Dette indebærer i praksis, at mange bødesager afgøres, uden at den sigtedes stilling eller beskæftigelsesforhold i øvrigt er oplyst.

Knud Waaben behandler i »Sanktionslæren«, 4. udgave, 1999, side 63 ff., spørgsmålet om, hvorvidt der ved bøders fastsættelse skal tages hensyn til lovovertrædernes økonomiske forhold.

Waaben anfører, at når der efter § 55, stk. 2, om forvandlingsstraf for visse bødeforelæg er benyttet et fast omregningsforhold, tyder dette

på, at bødebøbet ofte ventes fastsat uden hensyntagen til betalingsevnen.

Waaben udtaler end videre, at der i praksis er et stærkt behov for at udmåle bøder efter forholdsvis faste takster, idet politi og domstole ikke kan overkomme at ekspedere de store mængder af bødesager, hvis oplysninger om indtægts- og formueforhold regelmæssigt skal fremskaffes og vurderes.

Det synes på denne baggrund forsvarligt at ændre den nugældende praksis, således at den sigtedes indkomstforhold som udgangspunkt ikke tillægges betydning ved fastsættelsen af takstmæssige bøder.

Det angivne udgangspunkt udelukker ikke, at den vurdering, som domstolene nødvendigvis må foretage ud fra den enkelte sags konkrete omstændigheder, kan føre til, at den takstmæssige bøde i helt særlige tilfælde nedsættes.

Det foreslås således, at der fremover normalt ikke sker reduktion af bøder på færdselslovsområdet alene som følge af, at den tiltalte er studerende, pensionist eller kontanthjælpsmodtager.

Det er imidlertid spørgsmålet om denne ændring også bør omfatte unge mellem 15 og 18 år, hvor der i dag sker en nedsættelse af bøden med det halve, hvis den pågældende er uden indtægt.

Personer mellem 15 og 18 år er ofte skolesøgende eller på anden måde under uddannelse. Endvidere bor unge i denne aldersgruppe typisk hos forældrene, der stadig har forsørgerpligt. Hovedparten af de unge vil endvidere være uden egen indtjening af betydning, ligesom unge mellem 15 og 18 år i vidt omfang ikke kan få sociale ydelser.

På denne baggrund kan det forekomme meget vidtgående at gennemføre en ny ordning, hvorefter der ikke skal ske reduktion af bøder på færdselslovsområdet for de 15-17 årige.

Det foreslås derfor, at en ny ordning udformes således, at bøden til unge på 15-17 år nedsættes til halvdelen af normalbøden.

Denne ordning bør udformes således, at der ikke skal tages hensyn til den unges eventuelle indtægter, selv om indtægten ikke er ubetydelig. Herved opnås et objektivi kriterium for nedsættelse af bøder, som er let at administrere, og som ikke kræver, at politiet i hvert enkelt tilfælde skal indhente oplysninger om den unges indtægtsforhold.

Afhensyn til straffens præventive virkning og den almindelige prisudvikling i samfundet bør nedsættelse dog ikke ske til beløb under 300 kr.

Den foreslåede ordning vil medføre, at en bøde på 500 kr. til en ung, der var 15 -17 år på gerningstidspunktet, nedsættes til 300 kr., mens bøder f.eks. på 1.000 kr. eller 1.500 kr. nedsættes til henholdsvis 500 kr. og 750 kr. Er der tale om store bøder, bør bøden ved en halvering fastsættes til beløb, der er delelige med 500 kr., jf. forslaget ovenfor under punkt 5.2. Er normalbøden således f.eks. 7.500 kr., som det er tilfældet ved en 3. gangsovertrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, 1. punktum, fastsættes bøden til en person mellem 15 og 18 år til 3.500 kr., således som det i øvrigt også sker i dag, jf. Rigsadvokaten Informerer, nr. 11/1999, punkt 1 (bilag 5, side 191).

Med hensyn til forslaget ovenfor om, at der ikke i øvrigt skal ske nedsættelse af bøden på grund af ringe betalingsevne, bemærkes, at hvis den sigtedes indkomstforhold i særlige tilfælde bør tillægges betydning, kan politiet i øvrigt tage hensyn hertil ved inddrivelsen af bøden i overensstemmelse med reglerne i Justitsministeriets cirkulære af 26. juni 1975 om behandlingen af sager om benådning og udsættelse med straf fuldbyrdelse m.v. Politiet kan således eksempelvis give henstand med betalingen af en bøde eller tillade afdragsvis betaling.

Det fremgår af cirkulæret, at eftergivelse eller nedsættelse i almindelighed bør finde sted, såfremt politiet finder det åbenbart, at beløbet ikke kan inddrives, jf. straffelovens § 52, stk. 3, og den pågældendes livsforhold er af en sådan karakter, at der kan påregnes, at han uden egen skyld vil være ude af stand til inden en rimelig tid helt eller delvis at betale beløbet. Eftergivelse eller nedsættelse bør dog ikke ske i sager, hvor hensynet til retshåndhævelsens effektivitet taler herimod, f.eks. i tilfælde, hvor den pågældende gentagne gange har gjort sig skyldig i overtrædelser af samme karakter, samt ved overtrædelse af færdselslovens bestemmelser om spirituskørsel.

Det bemærkes, at der ved lov nr. 369 af 18. maj 1994 er givet politiet adgang til indeholdelse i løn m.v. for bøder, konfiskation og sagsomkostninger, og at baggrunden herfor ifølge lovforslagets bemærkninger blandt andet var, at en effektiviseret inddrivelse af bødekravene vil kunne medføre en nedgang i de tilfælde, hvor ubetalte bøder afsønes efter straffelovens regler.

Der er på denne baggrund ikke grundlag for at antage, at en ændring af den bestående praksis om nedsættelse af bøder til personer med dårlig betalingsevne vil føre til øget anvendelse af forvandlingsstraf.

Den foreslåede ændring omfatter ikke promillekørsel med en promille på over 0,8, spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden i 1. gangs tilfælde, hvor der allerede tages hensyn til den sigtedes betalingsevne, idet der udmåles en bøde svarende til en måneds nettoløn. Forslaget tilsigter heller ikke at omfatte den gældende praksis, hvorefter bøden for mindrebemidlede for promillekørsel med en promille mellem 0,51 og 0,80 (»lavpromillekørsel«) nedsættes fra 4.000 kr. til 2.000 kr., idet en sådan nedsættelse fortsat må anses for velbegrundet under hensyn til bødестørrelsen i sager om spiritus- og promillekørsel ved en promille på 0,80 og derover, hvor minimumsbøden som udgangspunkt er 2.000 kr.

5.4. Kumulation

5.4.1. Det generelle udgangspunkt

Ved fastsættelsen af straffen i tilfælde, hvor en person har begået flere strafbare forhold, kan forskellige retningslinjer tænkes fulgt.

Man kan foretage en isoleret bedømmelse af hver enkelt lovovertrædelse og lægge de forskyldte straffe sammen (absolut kumulation). Man kan lade flerheden af lovovertrædelser bervirke mere eller mindre skønmæssige skærpelser af straffen for det groveste forhold (modereret kumulation). Man kan endelig lade straf for et eller flere forhold absorbere straffen for et eller flere andre forhold. En del af den pådømte kriminalitet har da været »gratis«.

I praksis vil straffastsættelsen ofte føre til en modereret kumulation. Det sker f.eks., hvor retten tager sit udgangspunkt i normalstraffen for den groveste forbrydelse, og forhøjer den under hensyntagen til samtidig pådømte mindre forbrydelser. Dette fører i forhold til absolut kumulation til en vis rabat i strafudmålingen.

5.4.2. Generelle overvejelser

Som anført i afsnit 3.2. fremgår det af bødekatologet, at det i overensstemmelse med dommen i U 1976.104 H må afgøres efter en konkret vurdering, om en samlet bødestraf for flere overtrædelser, jf. straffelovens § 88, bør fastsættes ved

sammenlægning af de normale bøder for hver overtrædelse eller til et mindre beløb.

I den tidligere omtalte redegørelse fra den uformelle styringsgruppe er der blandt andet anført følgende om praksis ved udstedelse af bøder for flere overtrædelser:

»Efter de for styringsgruppen foreliggende oplysninger gælder der ikke en ensartet praksis i politikredse for, hvorledes bøden fastsættes i sådanne tilfælde. I nogle kredse anvendes absolut kumulation, hvis den samlede bøde ikke derved kommer »for højt« op, medens andre politikredse anvender den rettesnor, at den »dyreste« forseelse tæller fuldt med, og de andre forseelser regnes med til halv takst.

Allerede efter den gældende ordning sker det ofte, at flere bødeforseelser mod samme person ikke underkastes en fælles bødefastsættelse. Dette skyldes, at samme person kan have begået overtrædelserne i forskellige dele af landet, og da mange mindre bøder ikke indberettes til KR (de fleste færdselsbøder under 1000 kr.), vil politikredse allerede af den grund være uvidende om i andre politikredse verserende sager. Indberetningspligtige bødesager for særlovsovertrædelser indberettes i øvrigt normalt først, når afgørelsen foreligger. I disse sager kan reglen i straffelovens § 88 således ikke praktiseres. Ved flere samtidigt begåede forseelser er dette naturligvis muligt, men efter styringsgruppens opfattelse kan man rejse spørgsmål om, hvorvidt der i relation til bødefastsættelsen er en særlig anledning til at behandle disse tilfælde anderledes og mildere, end hvis en person indenfor et kortere tidsrum har forset sig flere gange.«

Det vil som følge af de anførte praktiske forhold således ofte være tilfældigt, om politiet ved udstedelse af et bødeforelæg har kendskab til, om den pågældende er sigtet i andre verserende sager.

Praktiske, administrative hensyn og hensynet til lighed og forudsigelighed i strafforfølgningen taler derfor for, at bødestraffen for flere lovovertrædelser som udgangspunkt sker ved sammenlægning af de normale bøder for hver overtrædelse (absolut kumulation).

Det kan endvidere anføres, at det kan svække straffens præventive virkning og virke pædagogisk uheldigt, at der gives »rabat« til en person, der begår flere overtrædelser af færdselsloven, idet personen herved i et vist omfang får »fribrev« til at begå nye overtrædelser, så længe de

hittidige overtrædelser ikke er afgjort ved vedtagelse af bødeforelæg eller ved dom.

5.4.3. Diskussion af konkrete tilfælde

Spørgsmålet om kumulation kan i øvrigt opstå i en række forskellige situationer. Som eksempler herpå kan nævnes følgende:

- Overtrædelse af flere forskellige bestemmelser af færdselsloven ved én handling, eksempelvis overskridelse af hastighedsbestemmelserne i en bil med nedslidte dæk.

Der synes ikke at være grundlag for at give »rabat« i et sådant tilfælde, idet overtrædelserne kan betragtes som to selvstændige forhold. Hertil kommer, at det beror på en tilfældighed, at overtrædelserne bliver konstateret på samme tidspunkt.

- Overtrædelse af færdselsloven ved flere handlinger, eksempelvis overskridelse af hastighedsbestemmelserne på forskellige tidspunkter.

Det er vanskeligt at begrunde, at der skal ydes rabat, når en person overtræder færdselsloven flere gange. Tværtimod kan det anføres, at det ligesom i gentagelsestilfælde med mellemliggende dom - kunne overvejes at skærpe den samlede straf, idet den pågældende fortsætter sin strafbare adfærd på trods af modtagelsen af en advarsel i form af en sigtelse.

Praksis viser imidlertid, at der i disse tilfælde oftest sker en reduktion af straffen. Højesteret fandt således i U 91.956 H i en sag om bødeniveauet ved samtidig pådømmelse af tre kørsler i frakendelsestiden, at bøden for den første kørsel i frakendelsestiden skulle fastsættes svarende til den tiltaltes nettomånedsløn, og at bøden ved samtidig pådømmelse af 2 eller 3 kørsler i frakendelsestiden burde forhøjes med 50 procent henholdsvis 100 procent.

Niels Waage behandler i »Spritkørsel«, 2. udgave, 1998, side 211, spørgsmålet om sanktionsfastsættelsen ved samtidig pådømmelse af to promillekørsler i intervallet 0,51-0,80. Waage anfører, at det må være rigtigst at foretage sammenlægning af de hver for sig forskyldte bødestrafte eller i hvert fald at udmåle en højere bøde, end hvor kun én kørsel foreligger til pådømmelse. Waage bemærker, at sanktionen ved en samtidig pådømmelse af to førstegangskørsler i frakendelsestiden ikke er to gange normalbøden, men normalbøden + 50 procent, jf. U 1991.956 H. Waage påpeger, at det ved sammenligningen

af de to tilfælde må tages i betragtning, at normalbøden for en enkelt kørsel i frakendelsestiden er en måneds nettoløn, altså typisk langt højere end normalbøden for en enkelt promillekørsel i intervallet 0,51-0,80 promille, der i førstegangstilfælde kun er 4.000 kr.

- Overtrædelse af færdselsloven og straffeloven ved samme handling, eksempelvis uagtsom forholdelse af en andens død (straffelovens § 241) i forbindelse med overskridelse af hastighedsbestemmelserne.

Også i sådanne tilfælde kan der argumenteres for, at der ikke bør gives »rabat«, idet bestemmelserne har forskellige beskyttelsesinteresser. Såfremt overtrædelsen af straffeloven medfører bødestraf udmålt ved dagbøder, kan det dog være vanskeligt at udmåle straffen efter princippet om absolut kumulation, medmindre retten finder, at straffen i medfør af straffelovens § 88, stk. 4, efter omstændighederne bør fastsættes for hver overtrædelse for sig. Dette forekommer kun sjældent i praksis.

Såfremt en færdselsovertrædelse er af underordnet betydning, vil politiet i øvrigt ofte undlade at rejse sigtelse for overtrædelsen i tilfælde, hvor den pågældende samtidig sigtes for et alvorligt strafbart forhold som eksempelvis uagtsomt manddrab, og såfremt der er rejst sigtelse, vil anklagemyndigheden ofte ved tildelingsnningen udelade forhold, som åbenbart er uden betydning i forhold til den straf, der forventes udmålt for den alvorligste lovovertrædelse.

Såfremt straffelovsovertrædelsen medfører frihedsstraf, kan der efter straffelovens § 88, stk. 3, idømmes en bøde ved siden af frihedsstraffen. Denne regel er en undtagelse fra hovedreglen i § 88, stk. 1, om en fælles frihedsstraf. Knud Waaben anfører i »Sanktionslæren« side 71, at det ved anvendelse af stk. 3 kan markeres, at (f.eks.) en særlovsovertrædelse ikke har været »gratis«.

- Overtrædelse af færdselsloven og straffeloven ved flere handlinger, eksempelvis brugstyveri af bil (straffelovens § 293) og overskridelse af hastighedsbestemmelserne under kørsel med bilen.

Heller ikke i denne situation synes der at være grundlag for at give rabat for færdselslovsovertrædelsen. Det forhold, at overtrædelsen er begået med et køretøj, som føreren uretmæssigt har sat sig i besiddelse af, bør således ikke føre til en nedsættelse af den samlede straf for lovovertrædelserne.

5.4.4. Behandling af spørgsmålet om kumulation i retspraksis

Spørgsmålet om strafudmålingen ved samtidig påkendelse af flere færdselslovsovertrædelser, hvoraf den ene efter praksis medfører frihedsstraf, har blandt andet foreligget i nyere retspraksis i følgende tilfælde:

Vestre Landsret har i U 1998.312 V udtalt, at der hverken var grundlag for udmåling af en skærpet frihedsstraf eller tillæggsbøde ved samtidig spirituskørsel og kørsel uden kørekort. Vedrørende spørgsmålet om udmåling af en tillæggsbøde anførte landsretten, at det ville stemme mindre godt med almindelige straffastsættelsesprincipper at idømme tillæggsbøder efter den ikke ofte anvendte bestemmelse i straffelovens § 88, stk. 3, i et tilfælde som det foreliggende, hvor to bestemmelser i den samme lov var overtrådt ved den samme handling, og at der måtte kræves et særligt klart grundlag for at søge fastlagt en almindelig praksis for idømmelse af tillæggsbøder.

Østre Landsret har ligeledes i U 1998.1434 Ø udtalt, at der ikke skulle idømmes en tillæggsbøde efter færdselslovens § 117, stk. 5, 2. pkt., i et tilfælde, hvor en person var fundet skyldig i samtidig spirituskørsel og kørsel uden kørekort. Landsretten anførte som begrundelse for sin afgørelse, at ordlyden af bestemmelsen i færdselslovens § 117, stk. 5, 2. pkt., ikke fører til, at tillæggsbøde skal idømmes. Landsretten fandt endvidere ikke, at der i forarbejderne til lov nr. 468 af 10. juni 1997 om ændring af færdselsloven, hvor § 117, stk. 5, 2. pkt., blev indsat, er tilstrækkelige holdepunkter for at fravige den faste retspraksis om, at der kun i særlige tilfælde idømmes bøde ved siden af ubetinget frihedsstraf, jf. straffelovens § 88, stk. 1.

Vestre Landsret har i en dom af 21. maj 1999 udtalt, at der ikke var grundlag for at idømme en tillæggsbøde i en sag, der vedrørte samtidig påkendelse af en 1. gangs promillekørsel efter færdselslovens § 53, stk. 3, med en promille på 0,53 og en 1. gangs spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 1, med en promille på 2,71. Landsretten begrundede sin afgørelse med, at der ikke fandtes grundlag for at skærpe den alvorlige straf for spirituskørslen på grund af promillekørslen, der alene medfører bødestraf. Procesbevillingsnævnet meddelte anklagemyndigheden afslag på at indbringe sagen for Højesteret. Sagen er omtalt i Rigsadvokaten Informerer nr. 20/1999 (bilag 7).

Der er dog også eksempler på, at der idømmes en tillægsbøde ved siden af en ubetinget frihedsstraf.

Vestre Landsret har således i U 1998.1595 V udmålt en straf på 14 dages hæfte og en tillægsbøde på 1.600 kr. i et tilfælde, hvor en person kørte spirituskørsel med en promille på 2,27 og herefter i to tilfælde kørte bil, efter at førerretten var administrativt inddraget.

De omtalte domme viser, at der i retspraksis generelt er tilbageholdenhed med at idømme tillægsbøder ved siden af en ubetinget frihedsstraf. Dette medfører, at det for den tiltalte kan være »gratis« at begå en lovovertrædelse, der isoleret set ville medføre idømmelse af en betydelig bøde.

Dette forekommer ikke rimeligt, og det er endvidere af kriminalpræventive grunde uheldigt, at en overtrædelse reelt ikke straffes alene som følge af, at en person har begået flere lovovertrædelser.

5.4.5. Konklusion

Det synes på denne baggrund rimeligt at indføre en ordning, hvor udgangspunktet er absolut kumulation ved bødestrafte for overtrædelse af færdselsloven, således at der ved overtrædelser af færdselsloven i alle tilfælde udmåles den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, uanset om overtrædelserne begås ved en eller flere handlinger, og uanset om pådømmelsen sker ved en eller flere sager (absolut kumulation). Ordningen bør også omfatte tilfælde, hvor en eller flere færdselslovsovertrædelser pådømmes sammen med overtrædelser af andre særlove eller af straffeloven.

For at imødegå, at bøderne får en sådan størrelse, at der er en nærliggende risiko for, at den sigtede ikke vil være i stand til at betale bøden, kan der dog i visse tilfælde være anledning til at fravige udgangspunktet om absolut kumulation.

Såfremt anvendelsen af princippet om absolut kumulation fører til udmåling af en meget høj bøde, kan der således være grundlag for at nedsætte denne, særligt i tilfælde, hvor oplysningerne om den sigtedes indkomstforhold gør det antageligt, at den sigtede næppe vil være i stand til at betale den høje bøde.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne under punkt 5.3. om muligheden for udsættelse med betalingen af bøder og nedsættelse af bøder

samt om den restriktive brug af forvandlingsstraf.

Det bemærkes i øvrigt, at en hovedregel om absolut kumulation vil medføre en øget mulighed for at anvende bødetilkendegivelser på stedet. Ordningen med bødetilkendegivelser på stedet blev permanent ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 16. december 1996 med virkning fra den 1. januar 1997. I vejledningen om denne ordning er det blandt andet anført, at bødetilkendegivelsessystemet som udgangspunkt ikke kan anvendes, hvis der skal fastsættes en fælles bødestraf for flere samtidigt begåede overtrædelser.

Såfremt der indføres en ordning med absolut kumulation ved bødestrafte for overtrædelse af færdselsloven, vil bødetilkendegivelsessystemet kunne anvendes, selv om der skal fastsættes en fælles bødestraf for flere samtidigt begåede overtrædelser.

5.5. Gentagelsesvirkning

Som det fremgår af afsnit 4.4., har Rigsadvokaten for en række færdselslovsovertrædelser som følge af tilkendegivelser i lovforarbejder eller på andet grundlag udstedt retningslinjer om forhøjede bøder i gentagelsestilfælde. Det fremgår endvidere, at der på områder, hvor der ikke foreligger retningslinjer fra Rigsadvokaten, følges en forskellig praksis i politikredsene.

Lighedshensyn samt hensynet til forudsigeligheden i strafforfølgningen taler for, at der også på dette område følges en ensartet praksis. Størrelsen af en bøde f.eks. for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne bør således ikke være afhængig af, hvilken politikreds overtrædelser begås i.

Hertil kommer, at forslaget om en generel forhøjelse af de mindre bøder og en væsentlig reduktion af antallet af bødepositioner samt indførelsen af en ordning om absolut kumulation medfører en generel forhøjelse af bødeniveauet for overtrædelse af færdselsloven. Dette forhold taler for, at skærpelse af bøderne ved gentagelsestilfælde alene bør ske efter en nøje vurdering af, om præventive hensyn taler afgørende herfor.

På denne baggrund foreslås det, at der alene udmåles en skærpet bøde i gentagelsestilfælde, hvis der enten ved lovgivning eller ved administrative retningslinjer er fastsat bestemmelser herom.

Dette medfører, at den hidtidige praksis, hvor efter nogle politikredse udsteder skærpede bøder for blandt andet hastighedsovertrædelser i gentagelsestilfælde, ophører.

Forslaget tilsligter ikke ændringer med hensyn til frakendelse af førerretten i gentagelsestilfælde. Som eksempel herpå kan nævnes bestemmelsen i færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 6, hvorefter retten til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, frakendes føreren af et sådant køretøj, såfremt frakendelse findes begrundet ved beskaffenheden af den begåede forseelse, og hvad der i øvrigt foreligger oplyst om tiltaltes forhold som fører af motordrevet køretøj. Frakendelsen sker betinget, medmindre en af betingelserne i færdselslovens § 126, stk. 2, er opfyldt, eksempelvis at den pågældende tidligere er frakendt førerretten betinget, og det nye forhold er begået i prøvetiden.

Som et eksempel på anvendelsen kan nævnes, at i U 1996.368 H blev en person, der den 10. januar 1994 førte sin personbil ad en hovedvej med en hastighed af 133 km/t, selvom den højest tilladte hastighed var 80 km/t, frakendt førerretten betinget. Højesteret lagde ved afgørelsen vægt på, at den pågældende i perioden 1989-94 havde gjort sig skyldig i en række væsentlige hastighedsovertrædelser (6 overtrædelser med mere end 30 procent overskridelse af den tilladte hastighed), og at han derved havde vist en manglende forståelse for den nødvendige agtpågivenhed og hensynsfuldhed over for andre trafikanter.

Gentagne overtrædelser af færdselsloven kan således fortsat medføre, at den pågældende frakendes førerretten, selv om gentagelse ikke tillægges betydning i forhold til bødens størrelse.

5.6. Overtrædelse af hastighedsbestemmelserne, kørsel med overlæs m.v.

5.6.1. Indledning

Såfremt de ovenfor anførte forslag gennemføres, vil der ske en generel forhøjelse af de fleste bøder og en væsentlig reduktion af antallet af bødepositioner. Den gældende ordning med nedsettelse af bøder til personer med dårlig betalingsevne vil ophøre, og bøder for overtrædelse af færdselsloven vil blive omfattet af princippet om absolut kumulation.

Ændringerne vil som udgangspunkt omfatte alle overtrædelser af færdselsloven, men der er anledning til særligt at overveje behandlingen af de områder af færdselsloven, der har været undergivet lovregulering i de senere år.

5.6.2. Bødefastsættelsen i sager om hastighedsovertrædelser

Som anført under afsnit 2.2.1. blev bødefastsættelsen i sager om hastighedsovertrædelser ændret ved lov nr. 283 af 29. april 1992, således at der tages udgangspunkt i den procentuelle overskridelse af den aktuelle hastighedsgrænse, og således at bødeberegningen sker efter en progressivt stigende skala.

Der blev endvidere fastsat særlige retningslinjer for bøderne for lastbiler med en tilladt totalvægt over 3.500 kg og for vogntog bestående af en sådan lastbil og et registreringspligtigt påhængskøretøj. Den særlige bødetakst blev ved lov nr. 468 af 10. juni 1997 udvidet til at gælde alle køretøjstyper, for hvilke der er fastsat en køretøjsbestemt hastighed.

I bemærkningerne til lovforslagene var de vejledende bødetakster specifikt angivet, og disse takster anvendes af anklagemyndigheden og domstolene. Mindstetaksten for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne er 400 kr., og den højeste takst er 6.800 kr. Der er herudover 16 positioner. Det mindste og det største spring mellem to positioner er henholdsvis 200 kr. og 1.200 kr. Taksterne fremgår af Rigsadvokatens meddelelse nr. 6/1998 (bilag 2).

Da spørgsmålet om fastsættelsen af vejledende takster for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne har været behandlet af lovgiver inden for de senere år, er der særlig anledning til at overveje, om de vejledende takster på dette område bør være omfattet af ændringen.

Såfremt den foreslåede generelle hævelse af bødeminimum til 500 kr. gennemføres, vil det medføre, at bødetaksten for eksempelvis undladelse af at anvende sikkerhedssele vil overstige den laveste bødetakst for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne.

Da overtrædelse af hastighedsbestemmelserne generelt set må antages at medføre større fare for færdselssikkerheden end flere af de overtrædelser, der efter forslaget skal straffes med en bøde på 500 kr., må det anses for en naturlig konsekvens at hæve mindstetaksten for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne til 500 kr.

Såfremt forslaget om en væsentlig reducere af antallet af bødepositioner gennemføres, således at bøder udmåles på beløb, der er delelige med 500, vil det for at bevare enhed og konsekvens i bødetakstsystemet være hensigtsmæssigt, at bøderne for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne ligeledes fastsættes til beløb delelige med 500. Dette kunne ske ved at hæve de eksisterende takster til nærmeste beløb deleligt med 500. En sådan ændring ville medføre, at antallet af bødepositioner for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne ville reduceres til 10 positioner. Bødetaksten for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne ville i så fald blive hævet med maksimalt 400 kr., og ved de fleste bødepositioner med et væsentlig mindre beløb. Den eksisterende bødetakst på 600 kr. ville blive hævet til 1000 kr., hvilket er en stigning på mere end 50 procent. Det kunne derfor overvejes at sænke taksten på 600 kr. til 500 kr., og det kunne på samme måde overvejes at sænke taksten på 1.100 kr. til 1.000 kr., således at ændringen ikke medfører uforholdsmæssigt store procentuelle stigninger oveni i de stigninger, der allerede er gennemført i de senere år.

5.6.3. Bødefastsættelsen i sager om overlæs

Ved lov nr. 187 af 30 marts 1999 blev der indført en skærpet bøde ved overtrædelse af bestemmelserne om største tilladte totalvægt under kørsel med et køretøj med en tilladt totalvægt på over 3.500 kg. Overlæs udregnes i procent i forhold til køretøjets tilladte totalvægt, og ifølge bemærkningerne til lovforslaget skal bøden fastsættes til 100 kr. pr. procent for så vidt angår føreren, og 250 kr. pr. procent for så vidt angår ejeren/brugeren. Der straffes alene, såfremt den tilladte totalvægt overskrides med mere end 7 procent. Minimumsbøden er derfor 700 kr., og bøden overstiger således den foreslåede mindstetakst på 500 kr.

For så vidt angår overtrædelse af reglerne om køretøjers størst tilladte totalvægt under kørsel med et køretøj, hvis tilladte totalvægt er på 3.500 kg eller derunder, fastsættes bøderne til 20 kr. pr. procent for så vidt angår føreren og 50 kr. pr. procent for så vidt angår ejeren. Også i disse tilfælde straffes der alene, hvis den tilladte totalvægt overskrides med mere end 7 procent. Mindstebøden er derfor 140 kr. for så vidt angår føreren og 350 kr. for så vidt angår ejeren. Også

mindstebøderne på dette område bør som følge af den foreslåede mindstetakst hæves til 500 kr.

Såfremt forslaget om en væsentlig reducere af antallet af bødepositioner gennemføres, således at bøder udmåles på beløb, der er delelige med 500, vil det for at bevare enhed og konsekvens i bødetakstsystemet være hensigtsmæssigt, at de nuværende bøder for overtrædelse af reglerne om køretøjers største tilladte totalvægt oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500.

De samme synspunkter gør sig gældende i sager om overtrædelse af forskrifterne om akselryk.

5.6.4. Bødefastsættelsen i sager om overtrædelse af kørehviletidsbestemmelserne

Ved lov nr. 187 af 30. marts 1999 blev kompetencen vedrørende køre- og hviletidsbestemmelserne overført fra Arbejdsministeriets til Trafikministeriets område, og som følge heraf blev hjemmelsgrundlaget for udstedelse af bestemmelser om gennemførelsen, anvendelsen og kontrollen med overholdelsen af reglerne placeret i færdselslovens kapitel 13 a.

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget er der ikke hermed tilsigtet nogen realitetsændring i den gældende sanktionspraksis.

Overtrædelse af bestemmelserne straffes som udgangspunkt med en bøde på 400 kr. til chaufføren og en bøde på 1.000 kr. til vognmanden, hvad enten denne er en fysisk eller juridisk person. Taksten på 400 kr. til chaufføren bør som følge af de foreslåede ændringer hæves til 500 kr.

6. Konklusion og skitse til lovforslag

Det er rigsadvokatens opfattelse, at der særlig på færdselslovsområdet er behov for en nyordning og forenkling af behandlingen af overtrædelser, der er belagt med bødestraf. Denne forenkling foreslås gennemført ved følgende ændringer:

- En generel forhøjelse af de mindre bøder, således at der som udgangspunkt ikke udstedes bøder på under 500 kr. for overtrædelse af færdselsloven.
- En væsentlig reduktion af antallet af bødepositioner, således at bøder for overtrædelse af færdselsloven generelt fastsættes til beløb, der er delelige med 500 kr. Reduktionen sker ved at de gældende takster som ud-

gangspunkt hæves (rundes op) til nærmeste beløb deleligt med 500 kr.

- Ophævelse af den gældende ordning om nedsættelse af bøder til personer med dårlig betalingsevne, således at den sigtedes indkomstforhold som udgangspunkt ikke tillægges betydning for bødestørrelsen. Bøder til unge under 18 år foreslås dog nedsat til det halve af normalbøden dog ikke under 300 kr.
- Indførelse af en ordning om absolut kumulation ved bødestraffe for overtrædelse af færdselsloven, således at der ved overtrædelser af færdselsloven i alle tilfælde udmåles den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, uanset om overtrædelserne begås ved en eller flere handlinger, og uanset om pådømmelsen sker ved en eller flere sager. Ordningen bør også omfatte tilfælde, hvor en eller flere færdselslovs-overtrædelser, der medfører bødestraf, pådømmes sammen med overtrædelser af andre særlove eller af straffeloven, og uanset om overtrædelser af disse love medfører frihedsstraf.
- Ændring af praksis med hensyn til bødestørrelsen i tilfælde af gentagelse, således at der alene udmåles en skærpet bøde i gentagelsestilfælde, hvis der enten ved lovgivning eller administrative retningslinjer er fastsat bestemmelser herom.

Da der er tale om væsentlige ændringer af gældende retspraksis, kan det ikke forventes, at ændringerne kan gennemføres ved en ændret påtalepraksis fra anklagemyndighedens side. Ændringerne bør derfor gennemføres ved lovgivning.

Det har ved tidligere lejligheder være drøftet, i hvilket omfang lovgivningsmagten bør give detaljerede anvisninger til domstolene om straffniveauet for bestemte lovovertrædelser, og i praksis har lovgivningsmagten været tilbageholdende med præcise tilkendegivelser om det forudsatte strafudmålingsniveau.

Færdselslovsområdet er imidlertid præget af et meget betydeligt antal ensartede sager, straffene udmåles i vid udstrækning takstmæssigt, og personlige forhold tillægges normalt ikke betydning.

På denne baggrund har lovgivningsmagten da også i bemærkningerne til lovforslag om ændringer af færdselsloven i de senere år givet re-

lativt præcise anvisninger til domstolene om straffniveauet, og det må derfor være forsvarligt at gøre det samme med hensyn til de nu foreslåede meget omfattende ændringer, der omfatter mange forskellige overtrædelser af færdselsloven, og som allerede i dag er undergivet et sanktionssystem med faste takster.

Det bemærkes herved, at det er af afgørende betydning, at den ændrede praksis ligger fast fra starten. I modsat fald vil politiet og anklagemyndigheden være afskåret fra at afgøre sagerne ved udstedelse af bødeforelæg, og sagerne må i stedet afgøres af domstolene, indtil der foreligger en rimelig klar retspraksis på området. Da der er tale om et meget stort antal sager og overtrædelsestyper, vil domstolene i så fald blive påført en meget stor arbejdsbyrde, og de sigtede vil ikke have mulighed for at få afgjort deres sager hurtigt og smidigt.

Det må endvidere tillægges betydning, at de angivne anvisninger ikke afskærer domstolene fra i særlige tilfælde ud fra en konkret, individuel vurdering at fravige bødetaksterne i den enkelte sag.

En lovændring kunne gennemføres ved som § 118 a at indsætte følgende bestemmelse i færdselsloven:

§ 118 a. Bøder for overtrædelse af denne lov og for overtrædelser af forskrifter, der udstedes i medfør af loven, udmåles til beløb, der er delelige med 500 kr., jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Bøder til personer, der på gerningstidspunktet var under 18 år, nedsættes til halvdelen af normalbøden, dog ikke under 300 kr. Dette gælder ikke bøder for overtrædelse af færdselslovens bestemmelser om spiritus- og promillekørsel og bøder til den, der fører motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, til trods for at retten til at være eller blive fører af sådant køretøj er frakendt den pågældende ubetinget.

Stk. 3. Har nogen ved en eller flere handlinger begået flere overtrædelser af denne lov, og medfører overtrædelserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestraffen for hver overtrædelse. Har nogen ved en eller flere handlinger overtrådt denne lov og en eller flere andre love, og medfører overtrædelserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestraffen for overtrædelse af denne lov og bødestraffen for overtrædelser af den eller de andre love.

Stk. 4. Har nogen ved en eller flere handlinger begået flere overtrædelser af denne lov, og med-

fører en af lovovertrædelserne frihedsstraf, en anden bøde, idømmer retten en bøde ved siden af frihedsstraffen. Det samme gælder, såfremt nogen ved en eller flere handlinger har overtrådt denne lov og en eller flere andre love, og overtrædelsen af denne lov medfører bødestraf, og overtrædelsen af den eller de andre love, medfører frihedsstraf.

Lovudkastets § 118 a, stk. 1, medfører, at der fremover som udgangspunkt udmåles bøder på mindst 500 kr. for overtrædelse af færdselsloven, og at springet mellem de enkelte strafpositioner vil være 500 kr.

Ifølge de foreliggende oplysninger blev der i 1998 udstedt i alt 256.688 bøder for overtrædelse af færdselsloven. Heraf var 177.189 bøder på højst 1000 kr. og 79.499 bøder på over 1.000 kr. Ved gennemførelsen af en ordning som den foreslåede vil 2/3 af samtlige udstedte bøder for overtrædelse af færdselsloven være på 500 eller 1.000 kr., og der er herved opnået en betydelig forenkling af bødefastsættelsen på færdselslovsområdet.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i afsnit 5.1., 5.2. og 5.6.

Hvis forslaget gennemføres, vil rigsadvokaturen udsende en ny vejledning om bødetakster m.v. i sager om overtrædelse af færdselsloven, således at anklagemyndigheden fremover vil kunne nedlægge påstand om bødestraf i overensstemmelse hermed. Fastsættelsen af taksterne vil ske ved at de gældende takster som udgangspunkt hæves (rundes op) til nærmeste beløb deleligt med 500 kr.

Lovudkastets § 118 a, stk. 2, medfører, at den sigtedes indkomstforhold som udgangspunkt ikke længere skal tillægges betydning ved bødefastsættelsen. Bøderne til personer med særlig lav indtægt (herunder studerende, pensionister og personer, der modtager ikke-tilbagebetalingspligtig kontanthjælp) nedsættes således ikke. For personer, der var under 18 år på gerningstidspunktet, nedsættes bøden til det halve af den normale, takstmæssige bøde, dog ikke under 300 kr.

Nedsættelsen af bøden til personer, der var under 18 år på gerningstidspunktet, omfatter ikke bøder for overtrædelser af færdselslovens bestemmelser om spiritus- og promillekørsel og bøder til den, der fører motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, til trods for at retten til at være eller blive fører af sådant køretøj er frakendt den pågældende ubetinget. Dette skyl-

des, at der ved fastsættelsen af bøder for disse overtrædelser allerede er taget hensyn til de pågældendes økonomiske forhold. Derimod gælder den foreslåede bestemmelse i stk. 2, 1. pkt., (om nedsættelse af normalbøden for unge mellem 15 -17 år til halvdelen) bl.a. i tilfælde, hvor der er tale om overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, (eller § 63 a) om kørsel uden at have erhvervet kørekort, jf. U 1999.652 V, der er omtalt ovenfor under afsnit 3.1.

Det anførte indebærer, at den nugældende praksis om udmåling af bøder i sager om spiritus- og promillekørsel, i sager om kørsel uden at have erhvervet kørekort og i sager om kørsel i frakendelsestiden i det hele opretholdes og videreføres uændret. Dette gælder, uanset om gerningsmanden er under eller over 18 år på gerningstidspunktet.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i afsnit 5.3.

Lovudkastets § 118 a, stk. 3-4, medfører, at der ved overtrædelser af færdselsloven i alle tilfælde udmåles den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, uanset om overtrædelserne begås ved en eller flere handlinger, og uanset om pådømmelsen sker ved en eller flere sager (absolut kumulation). Ændringen omfatter også tilfælde, hvor en eller flere færdselslovsovertrædelser pådømmes sammen med overtrædelser af andre særlove eller straffeloven, og uanset om overtrædelsen af disse love medfører frihedsstraf.

Ved fastsættelsen af en samlet bødestraf for en eller flere overtrædelser af færdselsloven og en eller flere overtrædelser af andre særlove eller straffeloven, medfører de foreslåede bestemmelser alene, at bødestraffen for overtrædelse af færdselsloven skal indgå i den samlede straf med den eller de normale takstmæssige bøder. Bestemmelserne hindrer derimod ikke, at bødestraffen for overtrædelse af andre særlove eller straffeloven indgår i den samlede bødestraf med et mindre beløb end normalbøden.

I tilfælde, hvor der i medfør af straffelovens § 88, stk. 1, ved dom skal fastsættes en fællesstraf i form af bøde for en straffelovsovertrædelse og en færdselslovsovertrædelse, fastsætter retten efter straffelovens § 88, stk. 4, en fælles straf af dagbod. Straffen kan eventuelt i medfør af bestemmelsens 2. led fastsættes for hver overtrædelse for sig, således at der for overtrædelse af straffeloven fastsættes straf af dagbod og for

overtrædelse af færdselsloven straf i form af en sumbøde.

Såfremt den samlede bøde bliver af en sådan størrelse, at det henset til den sigtedes indkomstforhold må anses for sandsynligt, at den sigtede ikke vil være i stand til at betale bøden, kan der være anledning til i særlige tilfælde at fravige udgangspunktet om absolut kumulation.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i afsnit 5.4.

Indførelsen af en ordning med absolut kumulation for bøder på færdselslovsområdet hindrer ikke, at anklagemyndigheden som hidtil kan beslutte, at en sag om overtrædelse af færdselsloven ikke skal føre til tiltale.

Reglen i retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 3, om påtaleopgivelse i tilfælde, hvor sagens gennemførelse vil medføre vanskeligheder, omkostninger eller behandlingstider, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den straf, som i givet fald kan forventes idømt, finder således fortsat anvendelse. Det samme gælder reglen i retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 4, om tiltalefravald i tilfælde, hvor straffelovens § 89 er anvendelig, og det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf vil blive idømt, og at domfældelse

heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning.

Forslaget berører heller ikke anklagemyndighedens adgang til i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1, helt eller delvis at affalde tiltale, og herunder eventuelt meddele en advarsel, i tilfælde, hvor den påsigtede lovovertrædelse efter loven ikke kan medføre højere straf end bøde, og forholdet er af ringe strafværdighed.

Det samme gælder domstolenes adgang til i medfør af retsplejelovens § 937 at meddele tiltalte en advarsel, såfremt sagen efter brødens beskaffenhed findes egnet hertil.

Såfremt de foreslåede ændringer gennemføres, medfører det en generel forhøjelse af bødeniveauet for overtrædelse af færdselsloven.

Dette forhold samt hensynet til forudsigelighed og lighed i strafforfølgningen taler for, at tidligere overtrædelser af færdselsloven alene tillægges gentagelsesvirkning med udmåling af en forhøjet bøde til følge, såfremt der ved lovgivning og/eller ved administrative forskrifter er fastsat retningslinjer herfor. En sådan ændring af praksis forudsætter næppe en lovændring, men vil kunne gennemføres ved fastsættelsen af de administrative retningslinjer, som skal udsendes af Rigsadvokaten.

**Oversigt over myndigheder og organisationer, der er anmodet om en udtalelse i
anledning af lovforslaget:**

Amtsrådsforeningen i Danmark
Kommunernes Landsforening
Københavns Kommune
Frederiksberg Kommune
Dansk Transport og Logistik
Arbejdsgiverforeningen for Handel, Transport og Service
Arbejdsgiverforeningen for Transport og Logistik
Danske Biludlejere
FDM
Dansk Arbejdsgiverforening
Dansk Handel og Service
Dansk Industri
Dansk Speditørforening
Danske Sælgere
Danmarks Automobilforhandler Forening
Centralforeningen af Autoreparatører i Danmark
SiD
NOAH-Trafik
Chaufførernes Fagforening
Hovedstadsområdets Trafikselskab
De Danske Bilimportører
Dansk Camping Union
Dansk Cyklistforbund
Dansk Kørelærer-Union
Dansk Køreskole Forening
Danske Kørelæreres Landsforbund
Danske Busvognmænd
Erhvervenes Transportudvalg
Dansk Bil-forhandler Union
Centralforeningen af Taxiforeninger i Danmark
Bestillingskontorernes Arbejdsgiverforening
Brancheforeningen for Hyrevognsejere
Brancheforeningen for Limousineservice
Københavns Aktive Taxiforening
Københavns Taxi
Storkøbenhavns Taxinævn
Storkøbenhavns Taxivognmænds Arbejdsgiverforening
Dansk Taxi Forbund
Nævnet for Etnisk Ligestilling
Storebælt A/S
Øresundsforbindelsen A/S

**Oversigt over myndigheder og organisationer, Justitsministeriet har hørt over
Rigsadvokatens redegørelse om en nyordning og forenkling af bødefastsættelsen
på færdselslovsområdet:**

Præsidenten for Østre Landsret
Præsidenten for Vestre Landsret
Præsidenten for Københavns Byret
Præsidenten for retten i Århus
Præsidenten for retten i Odense
Præsidenten for retten i Ålborg
Præsidenten for retten i Roskilde
Den Danske Dommerforening
Dommerfuldmægtigforeningen
Anklagemyndigheden
Rigspolitichefen
Politidirektøren i København
Foreningen af Politimestre i Danmark
Politifuldmægtigforeningen
Politiforbundet i Danmark
Advokatrådet
Det Danske Center for Menneskerettigheder
Nævnet er Etnisk Ligestilling

Til lovforslag nr. L 262. Skriftlig fremsættelse (30. marts 2000)

Trafikministeren (Jacob Buksti):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

*Forslag til lov om ændring af færdselsloven.
(Bødefastsættelse).*

(Lovforslag nr. L 262).

Lovforslaget er et led i udmøntningen af aftalen om politiet (Initiativer i en ny flerårsaftale for politiet), som blev indgået af regeringen, SF, CD, V og K som led i finanslovforhandlingerne.

Lovforslaget indeholder en nyordning og forenkling af bødefastsættelsen på færdselslovens område. Den foreslåede ordning vil medføre forhøjelse af de mindre bøder, således at en bøde minimum vil være 500 kr., en reduktion i antallet af mulige bødestørrelser (bødepositioner), indførelse af en ordning, hvorefter bøder for flere samtidige overtrædelser sammenlægges uden reduktion (absolut kumulation) samt ændring af praksis med hensyn til bødestørrelsen i gentagel-

sestilfælde. I konkrete tilfælde vil kravet om absolut kumulation kunne fraviges.

Endelig indeholder forslaget en bestemmelse om, at der kan udmåles lavere bøder dog ikke under 300 kr. til personer med særlig lav indtægt. Bestemmelsen svarer til nugældende praksis, hvorefter der udmåles en lavere bøde til f.eks. pensionister og unge.

Forslaget udspringer af Rigsadvokatens redøgørelse om en nyordning og forenkling af bødefastsættelsen for færdselslovens område af 9. februar 2000.

Lovforslaget har været i høring, og hørings-svarene vil med et høringsnotat blive fremsendt til Trafikudvalget inden 1. behandlingen af lovforslaget.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale forslaget til Tingets hurtige og velvillige behandling.